1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-6740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 51. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 20-го БЕРЕЗНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, MARCH 20, 1973 No. 51. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Понеділок, 19 березня 1973

СЕРЕД ПОВОРОТЦІВ З ПОЛОНУ у Північному В'єтнамі є група з восьми вояків і старшин, які в таборі полонених відмовлялися слухати своїх старшин із американської армії. Вони створили свою „Групу миру" та виступали з критичними заявами на адресу Уряду ЗСА, обвинувачуючи Вашингтон в „імперіялізмі". Деякі поворотці з полону, старшини - пілоти, хочуть домагатися, щоб ту вісімку було поставлено перед військовим судом.

У „ЗРАНЕНОМУ КОЛІНІ" ДАЛІ ТРИВАЄ „облога" селища, що його захопили від двох тижнів представники одного з індійських племен. Час до часу там доходить до перестрілки. Дотепер були поранені один поліцай і один індіянин. Індіяни домагаються ревізії договорів з федеральним Урядом, вони навіть проголосили „самостійність" у захоплених будинках. Поліційні сили і власті дуже стримано поводяться з тими людьми, хоча стало відомо, що між індіянів проникли й білі, відомі зокрема пропагуванням „миру у В'єтнамі".

ПОНИЖЕННЯ КУРСУ ДОЛЯРА НА ЕВРОПЕЙСЬКОМУ ринку викличе підвищення цін на харчові продукти в ЗСА, про що сказав Джозеф Барр, колишній секретар скарбу ЗСА. Він виявив, що для покращення платіжного балянсу доведеться більше експортувати за кордон, в тому до Европи, харчових продуктів, а це викличе збільшення їх ціни в Америці.

У КАНАДІ ТРОХИ ЗМЕНШИЛОСЯ безробіття, з 668 000 осіб до 655 000. Це невелике зменшення, але значне, коли брати до уваги, що всіх безробітних у тій країні лише трохи більше, як півмільйона.

БРИТІЙСЬКА КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II ВІДКРИЛА в минулу суботу у Лондоні новий, довгий на 860 стіп міст на Темзі, із 6-ма автомобільними лініями по три у кожну сторону та широким місцем для пішоходів. При відкритті мосту гуділи 41 гарматні стріли. Праця над тим мостом тривала 5 1/2 року. Попередній — другий на Темзі міст кусями розібрано й перевезено до Арізони в ЗСА, де його склали.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПОВІДОМЛЯЄ про брак картопель і масла на Поволжі. У центральній Московщині й в обширі Уралу не достає не тільки тих продуктів, але й соли, сірників і нафти. Це вина не тільки недостатньої продукції — коментують закордонні кореспонденти — але цілком нездатного державного апарату.

В УСІХ КОМУНІСТИЧНИХ КРАЇНАХ В ЕВРОПІ ГРОМАДЯНИ НАПОЛЯГАЮТЬ на отримання кращих можливостей виїзду за кордон. Найбільше відвідувачів на Заході з Мадярщини, найбільші обмеження в уділюванні пашпортів і віз у Болгарії і в СССР.

УРЯД ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ ОБІЦЯВ, що буде шукати слідів тих американських військовиків, які зникли без сліду. Він твердить, що багато пілотів згинули при упадку їх літаків і коли їх навіть похоронили місцеві люди, то тепер дуже трудно віднайти ті могили. Найбільша трудність з загинулими в Ляосі і в Камбоджі.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ВІДБУДУТЬСЯ внедовзі вибори по сільських громадах. Тамошні державні власті вдоволені, що вдалося відібрати від комуністів 400 сіл, що їх комуністи захопили підступно негайно після проголошення перемир'я. Уряд Південного В'єтнаму панує над 90 відс. території з 2.130 громадами, — решту мають комуністи. Розписання тих виборів вказує на віру уряду, що втримається мир.

У РУМУНІЇ ВПАЛИ в минулому тижні великі сніги. Мешканці бояться, щоб унаслідку нової раптової зміни погоди не прийшло до повені, як у минулому році.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК БІЛЛІ ГРЕГЕМ МАВ у м. Дурбані в Південній Африці 45.000 слухачів. Білорасистський уряд дозволив неграм взяти участь у тому зборі.

СОВЄТСЬКИЙ МІНІСТЕР ВНУТРІШНІХ СПРАВ НІКОЛА ШЕКЕЛОКОВ ТАВРУВАВ публічно на сторінках „Правди" поліцію, як частинно винувату у поширюванні хуліганства, пияцтва, паразитизму й злодійства. Він заповів боротьбу навіть проти бюрократів.

У 100-РІЧЧЯ НТШ

УРЯДОВЦІ І ПРАЦІВНИКИ УНС І „СВОБОДИ" СКЛАЛИ $1,490.00 НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД

З кінцем минулого тижня Ювілейний Комітет Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, яке в цьому році відзначає 100-річчя, проголосив збірку Ювілейного Фонду на здійснення широкої наукової і видавничої програми в цьому ювілейному році. Першими на цей заклик відгукнулись екзекутивні урядовці та працівники Головної Канцелярії Українського Народного Союзу і „Свободи", склавши на Ювілейний Фонд НТШ суму $1,490.00.

Пожертви склали:

По $100.00: Йосип Лисогір, проф. Іван Телюк, сен. Павло Юзик, Марія і д-р Володимир Душники, Володимир Сохан, д-р Ярослав Падох, мгр Уляна Дячук, Іван Кедрин, Квітка Стецюк, Петро Постолюк і Антін Драган;

По $50.00: Любов Лапичак, Меланія Міляновин, д-р Михайло Сосновський;

$25.00: Зенон Снилик;

$20.00: Роман Ференцевич;

По $15.00: Ярослав Сидоряк, Любов Коленська;

По $10.00: Євген Гарасимчук, Олена Гентіш, Вячеслав Давиденко, Н. Довгань, Наталія Залуська, Богдан Кравців, Ольга Крижанівська, Євгенія Ратич, Дарія Семеґен, Степан Чума.

По $5.00: Олена Смотрич, Ґеновефа Кухта, П. Фуга, Ірина Благітка, Софія Соколишин, Ярослава Левицька, Дана Роман, Марія Савчак, Д. Смотрич, Іван Свищук, Стефан Курляк, Осип Стецура і Олександер Благітка.

Пожертви на Ювілейний Фонд НТШ можна відтягати від оподаткування. Чеки виставляти на: Shevchenko Scientific Society та пересилати на адресу цього Т-ва: 302 West 13th Street, New York, N.Y. 10014, або на адресу „Свободи", із зазначенням на коверті: Shevchenko Fund. Усі пожертви будуть з подякою потверджені.

14 держав погодились спільно розв'язати світову монетарну кризу

Париж. — У минулу п'ятницю ЗСА і 13 інших держав світу із твердою валютою погодилися спільно й одностайно полагоджувати всі справи, пов'язані з сучасною монетарною кризою, найбільшою за останніх 40 років. Вони нараджувалися у Парижі шість годин і після того проголосили спільний комунікат, звернений головно проти спекулянтів, які викуплювали чи продавали велику скількість різнонаціональної валюти, маючи на цілі виключно власний зиск. Американський секретар скарбу Джордж Шульц обіцяв в імені американського Уряду вживати — у порозумінні з іншими державами — всіх заходів, щоб стабілізувати відносини на світових біржах. Не сказано, які це будуть засоби, але французький міністер фінансів Валері Жіскард Д'Естень заявив, що коли не припиниться нездорова валютова спекуляція, то заінтересовані держави самі вестимуть її. У минулу неділю — на Далекому Сході був вже понеділок 19 березня — відчинено після двотижневої перерви біржу в Токіо і доляр виявив там сильну тенденцію, мабуть тому, що великі японські імпортові фірми потребували поважних сум доляра для закупів в ЗСА. Пасивний балянс американської торгівлі з Японією і величезна щорічна надвишка японського торговельного балянсу була одною з головних причин захитання вартости доляра. Японія, піднісши вартість єна у реляції до доляра, вважає, що пішла назустріч американському експортовому промислові і сільському господарству, але зберігає далі високі імпортові мита на промислові вироби, заливаючи водночас американський ринок своїми виробами, дешевими внаслідку дешевої робочої сили в Японії. У цьому тижні будуть продовжуватися наради міністрів фінансів і директорів державних банків 14-ох „багатих" держав.

Губернатор Рокефеллер підтримує кандидатуру Р. Вагнера на посадника Ню Йорку

Ню Йорк. — Республіканський губернатор стейту Ню Йорк Нелсон Рокефеллер ствердив у своїй заяві, переданій для преси в неділю 18 березня ц.р., що колишній посадник міста Ню Йорку — демократ Роберт Ф. Вагнер є „людиною, яка може вести й вилікувати це місто". Проголосив цю заяву Рокефеллер з очевидною метою підтримати запропоновану для рятування Ню Йорку — після 8 років урядування теперішнього посадника — колишнього республіканця і востаннє демократа — Джона Ліндзі — коаліційну демократично - республіканську кандидатуру Роберта Ф. Вагнера, який управляв цим містом успішно протягом 12 років, тобто трьох каденцій. У своїй заяві губернатор Рокефеллер ствердив ще, що: „після дбайливого обмірковання й інтенсивного перегляду" він прийшов до висновку, що „Роберт Вагнер визначається найкращими кваліфікаціями для того, щоб вести запропоновану коаліцію. Він є великим громадянином Ню Йорку і користується пошаною громадян усіх партій, людиною високих чеснот і досвіду". Заява губернатора Рокефеллера викликала деяке незадоволення а то й протести збоку евентуальних республіканських кандидатів на посадника Ню Йорку. В політичних колах вважають, що в теперішній ситуації Вагнер має найбільше виглядів на здобуття перемоги у виборах нового посадника і що проголосив свою заяву Рокефеллер після порозуміння з вирішальними чинниками серед нюйоркських республіканців.

Відбулися наради в справі Крайового Дня УНС

Лігайтон, Па. (С. Г.). — Виконуючи рішення Головного Уряду про щорічне святкування Дня УНСоюзу в колиські його народження в стейті Пенсильвенія, з ініціятиви Головного Екзекутивного Комітету відбулись тут спільні наради голів і представників Окружних Комітетів Пенсильвенійського стейту. В нарадах, що відбулися в мотелі „Наталія", взяв участь головний предсідник Йосиф Лисогір та представники 5-х Союзових Округ: головна радна пані Анна Гарас і Стефан Муха — Округа Лігай-Велі, головний радний Степан Гавриш, Іван Данківський і Петро Тарнавський — Округа Філядельфійська, Михайло Гентош, пані Галина Словік і Адо Словік — Округа Твердого Вугілля — Шамокін, мгр Роман Дяків і Василь Стефурин — Округа Вілкс Берська, і Іван Голик та Стефан Мелеш — Округа Скрентон.

Наради відкрила молитвою пані Анна Гарас, як ініціятор і внескодавець щорічних святкувань крайового Дня УНСоюзу в околиці його народження, а дальше ведення нарадами перебрав головний предсідник Йосип Лисогір, який накреслив загальний плян, як це свято повинно відбутись. Устійнено, що:

1. Крайовий Союзовий день повинен відбутись в неділю, 19 серпня 1973 року, в репрезентаційному парку Лейквуд, що є в околиці Шамокіну — колиски УНС.

2. До участи у святкуваннях запросити Ієрархів Українських Церков, Проводи Українсько - Євангелицьких Церков, Центральні Українські Установи, визначних громадян з Американського політичного життя, сенаторів, конґресменів, посадників довколишніх міст, все українське громадянство, а головно Союзові Округи та Відділи з Америки й Канади.

3. Свято повинні попередити Богослужби в українських церквах.

Мистецьку програму повинні виповнити найкращі мистецькі сили, як танцювальні та хорові ансамблі, солісти й інші.

5. Крім мистецької частини, передбачається вибір кралі Пенсильвенії, яка буде змагатись за вибір „Міс Союзівки", цінні виграші та інші несподіванки.

6. Почесний Комітет творить Екзекутива УНСоюзу, а Діючий Комітет обрано в особах: Степан Гавриш — голова, пані Анна Гарас — містоголова, мгр Роман Дяків — секретар, пані Галина Словік, Михайло Гентош, Іван Голик і Адо Словік — члени. Цей Комітет буде поширений членами Управ довколишніх Округ.

До участи в святкуваннях цього Дня Комітет вже тепер запрошує все українське громадянство Америки і Канади. Це буде найкраща нагода вшанувати піонерів, які своїм потом 80 років тому створили УНСоюз, поклавши гранітні підвалини під Американську Україну,

У полоні в Північному В'єтнамі залишилось ще тільки 130 військовиків

Вашингтон. — У минулу неділю 18 березня великий транспортовий літак привіз на військове летовище Тревіс у Каліфорнії 56 американських військовиків з комуністичного полону. Це був другий такий транспорт впродовж 24-ох годин, бо в минулу суботу прибуло туди 60 полонених. За кожним разом відбувалися зворушливі сцени зустрічі вчорашніх полонених з їхніми дружинами, батьками й дітьми. Проте трьох полонених з отого останнього транспорту зустріла холодна мовчанка. Вони належали до так званої „вісімки" американських військовиків, які виголошували противоєнні промови через комуністичне радіо, „браталися" з комуністичними сторожами табору полонених та доносили комуністичним властям різні подробиці з життя і розмов інших полонених. Загал полонених бойкотував той малий гурток негідних товаришів недолі. Керівні американські військові власті мають про все це докладні дані. Покищо не застосовано супроти тих вісьмох військовиків ніяких інших засобів, як до всіх — їх піддали лікарським оглядинам, дали добрий харч і нові уніформи та дозволили якнайшвидше поїхати до своїх родин. Але — за газетними здогадами — їх покличуть для окремого переслухання. Комуністи звільнили вже 427 полонених. У комуністичному полоні залишилось ще тільки коло 130 американських військовиків, які будуть звільнені до 28-го цього місяця. Також Південний В'єтнам і В'єтконг погодилися, що 28 ц. м. обміняються всіма полоненими. Південний В'єтнам звільнив 26.700 комуністичних військовиків, комуністи — понад 4.200 вояків державної армії. Про кругло 1.300 американських військовиків, учасників В'єтнамської війни, все ще нема ніяких певних вісток.

Столицю Камбоджи оточили комуністичні війська

Пномпень, Камбоджа. — Американська й інші амбасади у столиці сусідньої з В'єтнамом Камбоджи перестерегли своїх громадян, що та столиця, Пномпень, насправді оточена комуністичними військами, які підтримують колишнього голову Камбоджи Нородома Сіянука, що живе на еміґрації в Пекіні. Комуністи час до часу обстрілюють передмістя Пномпеню ракетами, які ширять смерть і руїну. В минулу п'ятницю зять Нородома Сіянука, сотник летунства Со Потра, який належав до штабу президента Камбоджи Лона Ноля, вкрав вишкільний літак і скинув з нього дві бомби по 250 фунтів, націлившись на президентський палац в столиці. Але бомби впали на сусідній військовий барак і адміністраційний будинок, спричинивши смерть 27-ох осіб та поранивши дальших 40. У столиці Камбоджи проголошено воєнний стан і поліційну годину від 9-ої години вечора до світанку. Арештували дружину названого старшини, доньку Нородома Сіянука, а матір того екзильного лідера, який воює з допомогою комуністів, щоб віднискати втрачену владу, — і інших членів його родини, які свобідно проживали у Пномпеню, піддали під домашній арешт. Американське летунство бомбардує комуністичні позиції, але державне військо Камбоджи гірше щодо свого вишколу дисципліни й вояцького духа за комуністичних вояків. Названий вище сотник-атентатник утік украденим літаком до комуністів.

Англійська преса про совєтський проєкт „гіпокризійної нагороди" для Тіта

Лондон. — На сторінках консервативного „Дейлі Мейл" появилася редакційна стаття, присвячена совєтській пропозиції, щоб Нобелівський комітет призначив в цьому році „нагороду миру" югославському президентові Тітові. Згідно з заявою газети йдеться тут про „гіпокризійну нагороду" для політичного лідера, якого Совєтському Союзові не вдалося знищити. У цьому випадку совєтські чинники, як пише „Дейлі Мейл", застосували засаду, що „коли не можеш когось закопати у землю, тоді постав його на п'єдестал".

Інж. Омелян Граб переобраний на голову Перт-Амбойської Округи УНС

Картерет, Н. Дж. — В неділю, 11-го березня Перт-Амбойська Округа УНСоюзу відбула тут свої Загальні Збори, на яких переобрано інж. Омеляна Граба на голову Округи на рік 1973-й. До Управи ввійшли ще: Архиєпископ Марко — почесний голова, Дарія Оріховська і Іван Головка, Іван Рачинський — секретар, Іван Бабин — касир, Михайло Захарко — організаційний референт, інж. Володимир Янів — пресовий референт, Корнило Галушка — імпрезовий референт, о. мітрат Петро Мелех, Йосип Ярема і Стефан Матлага — члені Управи. До Контрольної комісії обрано: Софію Лонишин, Івана Шніру і Павла Савку.

Збори відбулися в залі місцевої української католицької церкви. Їх відкрив інж. О. Граб, привітавши присутніх представників 8-х Відділів та попросив до почесної президії Зборів: о. митрата Петра Мелеха, головного касира УНСоюзу пані Уляну Дячук, головного радного й асистента керівника Організаційного Відділу Степана Гавриша. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих недавно піонерів союзової праці Івана Бабина й Стефана Мисака.

інж. Омелян Граб

Зборами проводила президія у складі: інж. Володимир Янів — голова і Дарія Оріховська — секретар.

По прочитанні протоколу з попередніх Річних Зборів, інж. Омелян Граб склав звіт з діяльности Округи в 1972 р. Він ствердив, що Округа має людей, які віддано працюють для росту УНСоюзу і хоч не було надзвичайних організаційних успіхів, все таки 5 Відділів придбало більше, як 10 нових членів, а 6 Відділів від 1-8 членів. По відтягненні всіх втрат,

(Закінчення на стор. 5-ій)

Конвенція про авторське право засобом для совєтського режиму у боротьбі з авторами-дисидентами

Москва. — Тут опубліковано „Вісті Президії Верховної Ради СССР" з датою 28 лютого, в яких подані до відома зміни у совєтському цивільному законодавстві щодо авторського права та його охорони у зв'язку з недавнім погодженням совєтського уряду приступити до міжнародної (Женевської) конвенції про авторське право. Ці зміни були схвалені Президією Верховної Ради СССР 21 лютого. Згідно з внесеними змінами і згідно з офіційною совєтською інтерпретацією цих змін чужоземні публікації, перевидавані в СССР будуть хоронені постановами Конвенції про авторське право і таку ж охорону матимуть всі совєтські видання закордоном. Переклади некомерційного порядку, для наукових і освітніх цілей, звільнені від оплати авторських гонорарів. Новим совєтським законодавством про авторське право охоплені всі видання — вже опубліковані, або приготовані до публікації, які є ще у машинописах, чи рукописах. У випадку, коли будь-який матеріял, написаний на терені СССР, найдеться за кордоном та буде опублікований за згодою совєтського автора, даний автор може бути притягнений до судової відповідальности. Коли ж на Заході опублікують совєтське видання, совєтський рукопис чи машинопис без згоди автора, тоді совєтський уряд на основі Міжнародної конвенції матиме право вимагати від закордонного видавця виплати відповідного авторського гонорару, або не допустити до опублікування даного матеріялу. В новому совєтському законі говориться також про те, що є „встановлена процедура", за якою совєтський автор може передати свої права на використання свого твору чи то в СССР, чи будь-де закордоном. Нічого конкретного, однак, про цю процедуру досі не подано. Нове совєтське законодавство про авторське право дає далекосяглі імплікації і для совєтських авторів і для чужоземних видавців, головно тих, які видають твори, недозволені в СССР, над авторами яких совєтський уряд несподівано розтягнув свою „опіку" і „охорону". В політичних колах переконані, що совєтському урядові, який рішився на приступлення до Міжнародної конвенції про авторське право, ішлося в першій мірі про те, щоб дістати на міжнародній арені у свої руки легальну зброю у боротьбі з неофіційними публікаціями авторів-дисидентів, які кружляють у відписах в СССР, а відтак, продіставшись закордон, появляються там друком і в перекладах, як, наприклад, твори В. Чорновола, В. Мороза, А. Солженіцина тощо. Опублікування нового совєтського законодавства викликало чимале затривоження серед американських видавців, які спеціялізуються у публікаціях перекладів творів совєтських авторів, недозволюваних в СССР. Згідно з новим законом, совєтський уряд матиме всі легальні підстави розпочати проти них судові заходи, як тільки підпише Міжнародну конвенцію про авторське право 27 травня ц.р. Інша проблема, перед якою найшлися західні видавці, це справа перекладів для „наукових і освітніх цілей", які в СССР не рахуються комерційними, а на Заході появляються, як „комерційні видання", отже за які західні видавці мусітимуть платити авторські гонорарі. В той самий час західні автори наукових творів таких гонорарів не діставатимуть, бо їхні переклади в СССР не будуть вважатися як „комерційні".

Совєтський Союз перестав бути ідеологічною загрозою для світу — стверджує лондонський „Таймс"

Лондон. — На сторінках незалежного впливового „Таймс-у" появилася цікава нова оцінка Совєтського Союзу і його позиції у світі з погляду ідеологічної загрози і революційности совєтської системи. Розглянувши положення в СССР на економічному відтинку, у промисловості та сільському господарстві, газета пише, що ефект сучасного стану в СССР на зовнішній світ є рішуче неґативний. Совєтське життя пересякнуте в такій мірі одноманітністю, не-ідеологічною менаджерською атмосферою, що колишній ідеологічний виклик для західнього суспільства і для західньої політичної думки більше не існує. За словами газети, „Совєтський Союз дуже мало вносить, що було б справді новим і цікавим для політичних наук. Деякі недорозвинені економічно країни можуть дечим покористуватися з російського зразка центрального стратегічного плянування основної промисловости; деякі не надто щасливо застосували в себе однопартійну систему за соціялістичним зразком. Але для західних країн, як цілости, сучасна Росія представляє собою не так виклик, як осторогу". Мова тут про осторогу з уваги на фактичний провал на практиці теоретичних та ідеологічних засад, на яких побудовано Совєтський Союз і з уваги на непридатність цієї системи для справді ефективної політичної, соціяльної і економічної організації держави. Іншими словами, провал т. зв. комуністичної ідеології совєтського чи ленінського зразка, яка втратила свою колишню атрактивність і фактично перестала бути загрозою для світу.

Раціонування харчів в СССР — небезпека для плянів Брежнєва

Лондон. — Коментуючи повідомлення про введення раціонування харчевих продуктів в СССР, лондонська газета „Файненшел Таймс" пише, що ці інформації дуже погано свідчать про ефективність політики совєтського проводу, а в першій мірі Л. І. Брежнєва. За словами газети „для Брежнєва не легко буде вияснити причини такого стану після того, коли він ще так недавно заявляв, що совєтські громадяни матимуть задовільне постачання харчевих продуктів". Така ситуація для Брежнєва тимбільша ускладнена, що якраз в цьому році він особисто і очолюваний ним режим видвигнули до трудящих СССР вимогу збільшити видатність праці, щоб не тільки виконати, а й перевиконати пляни.

КОНЦЕРТ УМІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — 30 студентів і учнів Українського Музичного Інституту, з Відділів у Ню Йорку, Нюарку, Філядельфії та Джерзі Сіті виступатимуть 25 березня о 4-ій годині по полудні. Концерт відбудеться в залі Українського Інституту Америки при 79 вулиці і 5-й евню.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Стрижень народу

На 30-го березня заповіджено в Ню Йорку параду з оркестрами, промовами і дефілядою на честь поворотців з полону у В'єтнамі. Всі вони повернуться вже до 28-го цього місяця і тому це вшанування стосуватиметься кругло 600 американських воєннополонених, що їх звільнили в'єтнамські комуністи. За вийнятком буквально кількох осіб, які поводилися в полоні негідно й були за те бойкотовані вже в полоні іншими товаришами недолі, всі ці поворотці викликали подив своєю патріотичною поставою, своїм гартом духа, своєю дисциплінованістю, своєю льояльністю супроти батьківщини, суспільства, зверхників. Тому Департамент оборони прихилився до думки понадпартійного Комітету в Ню Йорку, що коли вітали там з парадою поворотців з першої і другої світових воєн, то подібна пошана належить і ветеранам В'єтнамської війни.

У кожній нації існують елітарні верстви, які постачають своїй державі відповідальний провід. Американські президенти покликували собі для поради науковців, що творили у Білому Домі наче „трест мозків". Але досвід доказав, що цивільні інтелектуали інколи штовхали в халепу країну своїми порадами, що їх джерелом була їхня контроверзійна політична філософія, несумісна з відносинами у світі та законами воєнної стратегії. Зате дві інші верстви народу завжди були на висоті: антикомуністичне робітництво, вороже всім порушникам державних законів та публічного ладу, і старшини всіх родів збройних сил.

Коли дивитися на світлини випускників Вест Пойнту, Морської Академії в Аннаполісі чи Летунської Академії в стейті Колорадо, не можна не вбачати в них кадрів потенціяльних лідерів. Високе американське старшинство — високоякісне, і воно придбало у військових школах не тільки знання військового діла, але й ті прикмети, що потрібні провідникам. Недарма з-посеред 37-ох американських президентів 22 були старшинами.

Одною з причин програ українських визвольних змагань було виховання українських юнаків у минулому в презирстві до військового звання, як до чогось нижчого у суспільстві. Тому до Української Галицької Армії треба було брати чужинецьких старшин, а в Армії УНР були тільки нечисленні високоосвічені старшини з колишньої російської армії. Висока військова освіта формує також характер. Поворотці з В'єтнаму ще раз це доказали.

Шевченко в УССР 1973

Широко розписувалися і ще подекуди розписуються совєтські пропагандисти про те, якої „всенародної шани" зазнає великий поет України Тарас Шевченко у „незалежній і суверенній державі українського народу", як називають вони Українську ССР. Про те, як же насправді ставиться совєтський режим в Україні до Шевченка і його творчости, можуть свідчити, з одного боку, пов'язані з репресіями заборони святкувань пам'яті Шевченка влаштовуваних киянами, зокрема київською молоддю кожного року в травні біля пам'ятника Шевченкові, а з другого — щораз виразніша тенденція режимних чинників обмежити культ Шевченка формальними відзначуваннями.

Яскравим прикладом того, як справді ставиться сучасний режим в Україні до Тараса Шевченка, можуть бути цьогорічні відзначування Шевченкових роковин пресовими органами в УССР. Число 18-те офіційного органу Спілки Письменників України „Літературна Україна" з 6 березня 1973 р. появилося з портретом Брежнєва і повідомленнями про „обмін партійних документів" на 1-ій сторінці і з інформацією на 4-ій сторінці, що „наступний номер „Літературної України" вийде 13 березня", тобто вже по Шевченкових роковинах, які припадають на 9 і 10 березня, але без будь-якої згадки про них. Чергове число „Літературної України" — 19-те з 13 березня ц. р. — видано з повідомленням про постанову ЦК КПУ і Ради Міністрів УССР „Про присудження державних премій Української РСР імени Т. Г. Шевченка" на 1-ій сторінці і з короткою рецензією П. Сіренка на книжку М. Комишанченка „З історії українського шевченкознавства", що про неї писав д-р Л. Луців у своїй ґрунтовній статті в трьох числах „Свободи". Повідомленням про премії ім. Шевченка обмежився орган ЦК КПУ, Верховного Совєту і Ради Міністрів УССР „Радянська Україна" в числі 58-му з 10 березня ц. р. Ця ж газета в ч. 59 з 11 березня принесла тільки коротке повідомлення на 4-ій сторінці про XXI Шевченківську конференцію в Сіжені і про зібрання в Київському Державному Університеті. Повідомленнями про державні премії ім. Шевченка обмежилася також газета „Культура і Життя", що є органом Міністерства Культури.

Так виглядало відзначування роковин Шевченка в березні 1973 року в Українській ССР.

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

З НАГОДИ 40-ОЇ РІЧНИЦІ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Дорогі й Улюблені!

Минає сорок років, як невимовно тяжкий стогін лунав понад всією Україною. В той самий час, коли віджила природа, щоб відновити й збагатити все, що життя продовжує, росли в мільйони жертви народу українського, найкращі діти якого життя своє в муках голодової смерти кінчали.

Душорозриваючим голосінням неслась до Неба скарга матерів українських за одне тільки те, що не мали вони змоги виконати тільки їм присущий обов'язок: заспокоїти голод і спрагу їхніх немовлят. Груди їхні були порожні, як та кора на дереві, що всихає. Ще голоснішим здавалося квиління немовлят і тих малят, що вже на ноги стали... Росли незчисленні спільні й принагідні могили, переважно поза чорним смутком оповитими селами, при дорогах, в ярутах чи серед чистого поля викопані...

Саме весною 1933 року добігав кінець ч е р г о в о г о Страсного Тижня, що його людоненависницька Москва знову Україні влаштувала, свідомо вкорочуючи життя найкращим дітям народу українського. І все це в той час, коли у неї було всього подостатку з того достатку, що вона його з української землі по-загарбницьки силою вивезла...

Дійсно тяжку й болючу сорокову годину згадуємо ми у цьому році. Розуміймо ж Великий Голод, як найтяжчий іспит Божий, яким Господь випробував народ наш, щоб обдарувати його згодом кращою долею, щоб нарешті матері українські не журилися долею своїх немовлят і дітей та щоб діти їхні росли на вольній волі, Богові на славу, родичам на потіху, Матері - Україні на добрий пожиток, а всьому людству на наснагу до боротьби з силами ЗЛА й за Правду Христову на землі.

Довершений Москвою злочин був понад міру жорстокий, такий жорстокий і нелюдський, що самою Москвою стрясло. Цей стряс вона ще досі відчуває в своїх підземеллях, непевна завтрішнього дня більше, ніж коли. Стряс, що його викликав Великий Голод, був для Москви значно сильніший за ті, що їх Москва якось перебувала, завдаючи народові нашому не раз біль і знущання. Цього вона свідома, і тому шукає рятунку у ще більших злочинах над народом українським, відриваючи дітей від родичів і спотворюючи в одірванні їхні душі, а все з однією метою: щоб діти українські забули, чиїх батьків вони, з якої крови і кости та з якого славного вони роду і племені...

Христос повчав, що тих, хто зневажає дітей, чекає найтяжча кара. Ця кара чекає і Москву. Вона неминуче прийде, як це вже не раз було за знущання Москви над Україною.

Пригадаймо хоч би невідомі могили козацтва українського, на кістках якого збудовано столицю царів московських, отой Петербург, якому вже в цьому столітті надали ім'я не меншого від Петра ката і Ленінградом назвали. Проте, пригадали, видко, сучасні червоні московські володарі долю їхніх царів попередників, що так тісно з Петербургом пов'язана. Бож саме у палатах царських постійно лунав голос і прокльони замучених козаків українських, голос, який линув до Всевишнього з благанням про кару для нелюдів. І ту кару, страшну кару, вони виблагали.

Сучасні червоні царі рішили перенести свою столицю знову до „краснокаменної" Москви, можливо в надії, що і їм удасться зневідомити в московських застінках і підвалах всі злочини, довершені супроти людини і народів, від Грозного-царя починаючи й на кривавому Сталіну-царю кінчаючи. Та — даремне, українські могили вміють з вітрами говорити й кликати до довершення недовершеного. Голос із тих могил, і тих, що їх Москва розсіяла по широких просторах своєї Півночі, і тих, що по сибірських тайгах і підбігунових мерзляках у спільних могилах присипала, і тих, що життя своє скінчили у рудниках і шахтах Камчатки та на пісках Казахстану, і тих, що по всій Україні з волі Москви повиростали і, нарешті, особливо з могил страдників Великого Голоду, — стає все могутнішим. Не за горами вже кари час. Вже останні хмари, червоні від пролятої української крови і солоні від сліз матерів українських, за небосхил спливають. Вже видко схід сонця волі.

Молімось же, Брати і Сестри, щоб тепло довгожданого сонця огріло збезчещену злобою людською землю українську та прискорило схід вольної волі на ній. Але пам'ятаймо водночас, що до молитви треба додати ще й труд, бо віра в Боже Правосуддя тільки тоді вседіюча і всеперемагаюча, коли її творчим чином - ділом зміцнено. Зміцнюймо ж віру в Боже Правосуддя кожний в самому собі і всі спільно в нашій побожній українській громаді. Пощасти нам у цьому, Боже!

Водночас кличу вас, Дорогі й Улюблені, зложити в сорокову річницю Великого Голоду низький поклін перед могилами мучеників того Голоду та гарячою молитвою за їхні душі вшанувати їхню пам'ять. Всенародне вшанування пам'яти страдників і мучеників Великого Голоду визначаю на цьогорічну Провідну Неділю, себто в неділю, в яку від віків наша св. Церква молилась за душі наших славних попередників та праведників, мучеників і героїв України.

Нехай же і в цьогорічну Провідну Неділю залунають заупокійні гарячі моління по всіх українських церквах вільного світу, скрізь там, де ми об'єднані у Христі і, зокрема, в храмах найміцнішої твердині нашої нації — Української Автокефальної Православної Церкви!

Головні жалобні урочистості в 40-ву річницю Великого Голоду визначаю в осередку Українського Православ'я поза Батьківщиною, в Оселі Св. Ап. Андрія в Бавнд Бруку, стейт Ню Джерзі, ЗСА, де в Провідну Неділю 6-го травня, на цвинтарі Церкви - Пам'ятника, буде відправлена урочиста всенародна Соборна Панахида.

Ваш у Христі

† Мстислав

Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви

Перший Тиждень Великого Посту 1973 Р. Б.

Романус

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКЦ

Останнім часом світова преса дедалі більше присвячує уваги українським, зокрема церковним справам. На це складаються такі обставини, як присутність в Римі Первоієрарха УКЦеркви і висунене ним питання патріярхального завершення цієї Церкви, як також справа її оборони на землях України проти ліквідаційної політики Москви.

З-поміж різних голосів преси подаємо тут тільки два актуальні репортажі в передових італійських періодиках, які появилися з кінцем січня.

Українські досягнення в Римі

Тижневий додаток до ватиканського „Л'Оссерваторе Романо", що появляється під назвою „Л'Оссерваторе делля доменіка", з 29 січня 1973 р. вмістив чотиристорінковий репортаж про релігійно - культурні досягнення українців в Римі, відколи там перебуває Блаженніший Кир Иосиф. Автор Рафаеле Капомазі, відвідавши історично - етнографічний музей Українського Католицького Університету в центрі Риму, сам університет і Собор святої Софії при Віа Боччеа, написав надзвичайно цікавий репортаж під вимовним заголовком: „Відкрита книга візантійської культури". В репортажі вказано на створення університету для розвитку української науки й плекання східніх вартостей в Католицькій Церкві, „установи, яка щойно виникла, але є многонадійною" за словами Папи, і представлено найновіший здобуток Верховного Архиєпископа, Музей при церкві свв. Сергія і Вакха, що є „найвидимішим знаком української присутности в Римі".

Описуючи музей, Капомазі згадує про українську праісторію та історію, вказує на давні пов'язання України з скитами, зупиняється над джерелами й початком християнства на Україні та зв'язками з Візантією і Заходом. Автор подивляє оригінальність мистецьких пам'яток церковної і побутової культури, зокрема високо оцінює іконописний відділ та відділ народного мистецтва. Репортаж прикрашений десятьма знімками з музею (церковна утвар, облачення, ікони), Собору святої Софії (мозаїки, внутрішні і зовнішній вигляд) та знімкою самого фундатора цих установ, Кир Иосифа.

Автор репортажу підкреслює велике значення українського музею в Римі для збагачення профілю цього всесвітнього культурного й мистецького центру, що ним є Рим, ще „однією високоякісною культурою" українського народу.

Українська Церква в катакомбах

В найбільшому італійському ілюстрованому журналі „Дженте" типу „Лайф", що появляється у Міляно в 1,800.000 примірниках, появилася стаття Джованні Руджері про переслідування УКЦеркви і її теперішній стан в СССР. Стаття первісно мала появитися у двох числах на продовження і з багатьма ілюстраціями; у зв'язку з страйком друкарень її вміщено в дещо скороченому вигляді в одному з двох чисел (26 січня, чч. 3-4, 1973), які вспіли появитися в січні, а також зменшено кількість передбачених ілюстрацій.

Автор статті солідно дослідив справи нашої Церкви в Україні і поза нею, провів письмові та усні інтерв'ю, переглянув відповідні документи та публікації. У висліді опублікував добре удокументовану статтю, зосереджуючися на двох чолових постатях Української Католицької Церкви, Верховному Архиєпископові та звільненому рік тому Владиці Василеві Величковському. (Їхні знімки прикрашають цю статтю).

Руджері широко з'ясовує долю Верховного Архиєпископа, його арешт, присуди, звільнення та діяльність як Голови переслідуваної підпільної Церкви. Далі зупиняється над його діяльністю в Римі, де Кир Иосиф створив осередок для Церкви в діяспорі, та на його обороні мовчазної Церкви перед світовою опінією. Зокрема автор цитує відому промову Верховного Архиєпископа з 23 жовтня 1971 р. на Папському Синоді єпископів.

Більша частина статті присвячена свідченню про існування і діяльність Церкви в катакомбах сьогодні. Для цього він приводить „драматичне свідчення таємничого єпископа" Кир Василя Величковського, який у січні м. р. був змушений залишити свою батьківщину. В статті - репортажі подано життя і страждання цього Ісповідника віри, його два засуди, досвід у тюрмі та на засланні. Деякі факти подано вперше, бо їх розкрив Кир Василь у своєму інтер-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Леся Лисак

ДОБРОВОЛЕЦЬ

Як звичайно вранці я прийшла до праці. Та ще не вспіла переступити порога крамниці, як дверник, старий Бил, тицьнув мені листа. „Це для вас, — усміхнувся таємничо. — Спешел делівері".

Ані ранній, ані навіть „спешел делівері" лист у крамниці не є ніяким дивом. Це може бути повідомлення з фабрики, що замовлений товар уже вислали. Або навпаки: що мають труднощі з висилкою. Та цим разом це не був комерційний лист. У горішньому розі коверти стояло чорним на білому: "Ssgt Davis R. Dill, USAF Recruiting Office" — урядова справа.

— „Це якась помилка, — подумала я. — Яку урядову справу може мати до мене незнаний мені сержант Діл з поборової комісії військового американського летунства? Хібащо вибухнула війна зі совєтами, і сержант Діл уміє відчитувати таємні думки? Бо вже не раз думалося, що коли б щось таке трапилося, могла б я придатися бодай як перекладачка"... Та цей фантастичний здогад зник так скоро, як появився. Ніякої війни нема, бо щойно прослухала я радіові звідомлення. А подруге, вже відкрила коверту. У ній був стандартний запитник, який стосувався особи Майка Літла. Власне, Майк Літл покликався на мене в справі рекомендацій, потрібних для прийняття добровільців до військового летунства.

Моя пам'ять почала напружено працювати. Хто такий Майк Літл, що, як виходить, добре мене знає, а я не можу собі його пригадати? Зараз, зараз — це мусів бути котрийсь із помічників у крамниці, так званих „стак боїв". Стак боями у крамниці бувають здебільша хлопці із середніх шкіл, які у вільний час хочуть заробити трохи грошей. Та вони так часто міняються, що трудно їх усіх запам'ятати. Ось, наприклад, тепер у нашому відділі теж працює Майк, але він називається інакше. Котрий Майк це був?

Вже пригадала! Коротко підстрижена ясна чуприна, сині, всміхнені очі, старенька, але чиста сорочка. Це — Майк Літл. Завжди погідний, завжди охочий до роботи. Працю виконував скоро і акуратно. Ніколи ні на що не нарікав. Продавчині у нашому відділі, Емілія і Розі, дуже його любили.

Емілія не раз обдаровувала Майка канапками-сендвічами, які буцімто були для неї „занадто кальорійні", а які вона насправді приносила для Майка, бо у його хаті достатки не переливалися. Окрім нього було ще п'ятеро молодших дітей. Майк помагав батькові-вдівцеві у господарстві, варив, прав. Від їжі, яку приносила йому Емілія, він нібито відмовлявся, але їв її з великим апетитом. І казав „дякую" за кожну, навіть найменшу прислугу.

Враз стереотипні питання формуляру набирають теплоти. — Питаєте, сержанте Діл, чи Майк заслуговує на довір'я? О, так! Працюючи у нас, він знав, де заховані наші портфелики з грішми, але ніколи не взяв з них ані цента. А грошей було у нього обмаль — не раз перед виплатою йому бракувало тридцяти центів на автобус. Тоді він несміливо, засоромлено позичав їх у Емілії чи Розі.

Питаєте, сержанте Діл, чи Майк чесна людина? У цьому немає сумніву. У той час, коли деякі його ровесники — патлаті і нехлюйні, але напевно ситі, зчиняли заколоти у місті, у своїх власних школах, Майк вносив важкі пудла з товаром. Він теж міг бути там, на вулиці, між заколотниками, міг теж верещати „хочемо миру", але, чуючи крики через вікно, тільки всміхався: „вони ще змудріють". Він їх не засуджував, бож сам належав до тієї молодої генерації, але, виходить, думав інакше, ніж вони.

Питаєте, сержанте Діл, чи Майк уміє співжити і співпрацювати з людьми? Я розумію, що це дуже важливе питання, бож добра військова частина мусить бути монолітна. Вам не потрібно маркерантів, бешкетників і безсердечних егоїстів у війську. Я певна, сержанте Діл, що з Майком у цьому відношенні не буде найменшого клопоту. Він завжди помагав з доброї волі нашим продавчиням у їхній праці. Так і чую: „Залишіть це, Еміліє, цей картон затяжкий для вас, я його понесу". Або: „Підождіть, Розі, я дістану вам це з полиці". Такий хлопець напевно поможе у потребі своїм товаришам зброї!

Та найвиразніше, сержанте Діл, рисується у моїй пам'яті один епізод з Майком. У той Свят-Вечір він не мусів працювати, а ми мусіли. Він спеціяльно прийшов до крамниці і приніс кожній із нас різдвяний даруночок. Це були дуже скромні дарунки, та вони нас глибоко зворушили. Вони свідчили про щире серце сироти, який сам мало що мав, а хотів поділитися тим, що мав, з іншими. Це вже підходить під рубрику шляхетности. Коли ви зробите з Майка вояка, він у потребі віддасть голодному товаришеві свій кусок хліба...

Та чому у мене закралася аж така сантиментальна нотка та ще й у таких рамках, як стандартний, військовий формуляр? Чи тому, що такі, як ми, пережили війну і знаємо, що воно таке? Чи може просто тому, що я трохи зворушилася, сержанте. Власне, ми всі у нашому відділі горді з Майка, який зголосився добровольцем до війська. Він, без сумніву, знає, що там на нього чекає твердий вишкіл. Дисципліна, військовий лад. Та він їх не боїться. Він уже знає тверде життя. Він не з тих, які чекають, щоб їм давали усе задарма.

Згідно з вимогою формуляру, під усіми цими найкращими рекомендаціями ставлю свій підпис. Ставлю з радістю, що і ви, сержанте, і ми всі матимемо ще одного доброго вояка, бо їх під цю пору так дуже потрібно.

P.S. — Правда, як гарно звучить слово „доброволець", сержанте Діл?

Алла Коссовська

ДОЧКА

(4)

Зірвався вітерець, висмикнув пасемце золотавого волосся з Ларисиної зачіски, побавився ним і полетів далі, підхопивши по дорозі оберемок сухого листя і закрутивши його в осінньому вальсі.

Остання розмова зблизила батька з дочкою. Наче за взаємною згодою, вони вистерігалися прикрих тем, дозволяючи одне одному думати й говорити по-своєму. І до батькових друзів Лариса стала привітнішою. Серед них знайшовся навіть один, який викликав у ній живий інтерес. Та й не диво! Кирило Сагайдачний був бравим хлопцем. Майже однолітком Лариси, доктор і професор Нюйркського університету, він був розумною, високоосвіченою людиною. Його приємне, енергійне обличчя, великі темні очі, його широкоплеча висока фігура були належно оцінені молодою жінкою. Вона з приємністю слухала його розповіді, і у них виявилося багато спільного в поглядах на літературу, на мистецтво. Він, як і батько, був непримиренним ворогом комунізму. Лариса це знала, але в своїх розмовах вони не зачіпали політичних тем. Від Кирила не „відгонило нафталіною", як від старих батькових друзів, він був молодий духом і тілом.

Бачачи їх разом, Микола ловив себе на думці, що от добре було б, якби вони покохали одне одного. Одружившись з американським громадянином, Лариса могла б залишитись в Америці. А потім можна було б виписати Адочку. І його, Миколина родина зібралася б тут, під надійною охороною зоряного прапора.

Але непокоїв Кронін. Наступного ж дня по приїзді він почав турбувати Ларису телефонними дзвінками. І після кожного такого дзвінка її обличчя темнішало, а кутки гарно окреслених уст опускалися в якомусь чи то гордовитому, чи зневажливому виразі.

Батько не чув їхніх розмов, телефон стояв у його кабінеті, який він відступив Ларисі. Розпитувати ж дочку Микола важав за нетактовність.

Після одної з таких телефонних розмов з Кроніним, Лариса попросила батька відвезти її автом на Мангеттен. Не доїжджаючи одного кварталу до такого знайомого Миколі з політичних демонстрацій будинку, Лариса вийшла з авта, сказавши, що додому повернеться підземкою.

Батько дивився вслід її щільно обтягненій темним костюмом постаті і відчував велику спокусу простежити, куди вона піде. Але відкинув цю спокусу, як виявив недовір'я до Лариси, і поїхав додому.

Лариса повернулася досить скоро, але їхати на прогулянку відмовилася, пославшись на біль голови. Сказала, що хоче полежати, і пішла до своєї кімнати, прикривши двері. Микола чув, як вона говорила з кимось телефоном.

Увечері прийшов Сагайдачний. Лариса вийшла до нього, перепросивши за свій домашній вигляд. На ній був темнозелений оксамитовий халат, оздоблений золотим шнуром, що добре пасував до її золотавого волосся і її ніжної, світлої шкіри. Цей халат подарував їй батько в перший день, коли вона приїхала до Америки.

— Чи ваше волосся довге? — несподівано запитав Кирило, не відриваючи очей від її обличчя.

— О, аж занадто довге! Не знаю, що з ним робити. А підрізати доня не дозволяє. — З усміхом відповіла Лариса.

— Боже вас борони різати! — вигукнув Сагайдачний. — Та це ж золотий скарб! Ви не погніваєтеся, якщо я попрошу вас його розпустити? Дайте поглянути на цю красу, звільнену від шпильок і гребінців.

І, дивуючись сама собі, Лариса повиймала шпильки з зачіски і струснула головою. Вона встала з крісла і стояла перед Сагайдачним, наче в золотому плащі, що вкрив її до колін.

— Ну, знаєте, — вигукнув Сагайдачний, — це тільки на нашій родючій українській землі могло вирости таке чудо!

Докоряючи собі за кокетство, Лариса нашвидку скрутила волосся вузлом і заколола звичним рухом на потилиці. Але лукава, чисто жіноча усмішка мимоволі торкнула її уста. Їй було приємно, що ця серйозна, мужня, вольова людина захопилася красою її волосся.

З Кирилом Лариса побувала в Метрополітен опері, відвідала деякі музеї і мистецькі виставки Ню Йорку. Іноді вони їздили втрьох з батьком, іноді Микола відмовлявся, посилаючись на якісь свої справи, щоб залишити молодих людей сам-на-сам.

Чудові дні „бабиного літа" сприяли прогулянкам. Якось Кирило привіз Ларису на один із міських пляжів, де майже зовсім не було людей і пісок вже очистився від літнього сміття, консервних баньок, цельофанових папірців, качанів кукурудзи.

Вони повільно йшли вздовж лінії припливу, і вогкий пісок м'яко пружинив під їхніми черевиками. Невеликі хвилі сягали майже до самих їх ніг і відпливали назад, залишаючи мереживо піни і порожні мушлі.

Спокій у природі заколисував збентежену душу Лариси. Зникло почуття тяжкого і неприємного обов'язку, яке тягарем лежало на душі і особливо посилилося після останньої розмови з Кроніним. Хотілося, ні про що не думаючи, ось так іти і йти вздовж берега, вбираючи у себе ласкавий пошум хвиль.

Великі, ситі чайки, неначе домашні гуси, по-господарськи бродили пляжем, щось вишукуючи в піску і неохоче підлітали, коли до них наближалися люди.

Обоє мовчали. Кирило йшов, підкидаючи носком черевика великі мушлі і скоса поглядаючи на супутницю. Легенький солоний вітерець бавився прозорою блакитною хусточкою на голові Лариси.

— Ах, як гарно! — зірвалося з Ларисиних уст. — Який простір!

— Гарно! — неголосно відгукнувся Кирило.

— Так хочеться забути про все, про всі обов'язки, дрібні й непотрібні суперечки поруч із цим дивом, що зветься океаном. Я закохана в цю потугу, яка сьогодні така ніжна, як материнська ласка, а завтра може наллятися гнівом і ненавистю до всього. — О, та ви поет, пані Ларисо! — засміявся Кирило. — Імпровізуйте далі, я вас слухаю. „І не тільки слухаю, але й дивлюся на вас залюбки", — додав він у думці.

— Ах, ні, з мене ніякий поет, але любов до моря я, мабуть, успадкувала від матері. Вона народилася в Одесі, в родині рибалок і багато розповідала мені, маленькій, про море, про свої пригоди на ньому, про своїх батьків.

— Мабуть, тому й очі у вас кольору морської води, аквамаринові, — зауважив Кирило.

— Хіба? А я вважала, що вони в мене сірі, як... — Лариса не зуміла відразу знайти порівняння.

— Як життя в Совєтському Союзі? — несподівано вирвалося у Кирила і, не даючи часу їй заперечити, він поспішив додати: — Ні, я жартую, вони у вас сіросині. Ваші очі такі, як море в не дуже ясний день на обрії.

Вони зупинилися перед нагромадженням дикого каміння, що загналося у воду на кількадесят метрів. Темні, оброслі водоростями, ті брили нагадували старі, занедбані надгробники. Очі Лариси посмутніщали: згадалася плита над материнською могилою на далекому київському цвинтарі.

(Закінчення буде)

„Український День" в Стемфорді

„Український День", улаштували студенти Малої Семінарії св. Василія в Стемфорді під проводом проф. Романа Романишина в неділю 4 березня 1973 року.

Цей День — присвячено пам'яті нашого поета Тараса Шевченка, який щорічно обходять студенти Малої Семінарії.

Програма свята почалася о год. 10.30 Службою Божою в каплиці Колегії, що її відслужив Їх Ексцеленція Йосиф Шмондюк при співучасті хору коледжу. Відтак присутні перейшли до авдиторії на обід з українськими потравами, що його приготовили матері студентів, як також і пані, яким лежить на серці підпомогти справі доброго виховання нашої молоді.

Після обіду проф. Р. Романишин відкрив це свято. Виступило вісім студентів четвертого року Малої Семінарії (гайскул) — кожний із п'ять хвилинним рефератом про Шевченка. Кожного з них промова була під іншим аспектом: один підходив до нього, як до поета, другий, як патріота, третій — як маляра, а ще інший — як втілення незламного духа українського народу.

І дивно було, як цих не повних чотири роки Малої Семінарії зуміли так зформувати молоді душі і включити їх у чисте українське русло. Були між ними й такі, що чотири роки тому починали українську мову від азбуки та ще й сьогодні провадять боротьбу із наголосами, але в них є завзяття, охота і амбіція змагатися за добру справу.

Після рефератів, які присутні сприймили гарячими оплесками — жюрі, що в його склад входили: д-р проф. Анна Самофал з Ню Вритен, д-р проф. Василь Ленцик зі Стемфорду і о. проф. Іван Вура зі Стемфорду проголосили такий вислід змагань: Петро Мельник — перша нагорода; Стефан Рочий — друга нагорода; Давид Мартин — третя нагорода. Опісля деклямували студенти. Наприкінці шкільний хор під керівництвом проф. Олександра Верника відспівали „Заповіт", „Думи, мої думи" і пісню „Тече вода".

Їх Ексцеленція Йосиф промовляв з нагоди цього та вручив нагороди студентам. Це — відрадне явище, що серед нинішнього зматеріялізованого і здеморалізованого світу існують духові оази і бастіони релігійного і національного виховання молоді. Потрібно тільки більшого заінтересування батьків цим гайскулом і щоб у них зродилося бажання післати туди дітей на науку.

Наша імґрація в Америці здала великий іспит, бо завершила небувалу збірку на три катедри українознавства в Гарварді. Час від часу стрічаємо різні коментарі у нашій пресі на карб цієї події, а між ними одної з найзнаменніших — що далі? — На це є проста і легка відповідь. Здавши іспит із однієї важливої життьової дисципліни не можна забувати про фундаменти цих катедр — тобто про доплив до них здорового і добре підготованого живого елементу. А такими можуть бути оті, що пройшли свої рідні гайскули, — в тім випадку Малу Семінарію і коледж в Стемфорді.

Присутній

Виставки малярських праць і дереворізів Я. Гніздовського у ЗСА і в Канаді

Ню Йорк. — Протягом березня - квітня - червня ц.р. відбудеться ряд виставок малярських праць і дереворізів видатного українського еміґраційного мистця Якова Гніздовського. Починаючи від 4 березня ц.р. у Вествуд Галерії у Вествуд, Масс., при 36 Гарфорд стріт, відбувається виставка його дереворізів. Відкрита вона щодня, крім понеділків, від вівтірка до суботи в год. 1 - 5 по пол., в неділі від 2 до 5-ої та в четвер увечері від 7 до 9-ої. В суботу 31-го березня ц.р. відбудеться відкриття виставки праць Я. Гніздовського, влаштованої 12-им Відділом СУА ім. О. Пчілки у Клівленді, про яку було вже повідомлення у „Свободі" з 16-го березня ц.р. Цю виставку із висвітленням фільму С. Новицького „Вівці в дерені" можна буде оглядати також у неділю 1 квітня ц.р. Після цього, протягом квітня, у Публічній Бібліотеці Parma Snow Public Library у Пармі буде відбуватися виставка самих дереворізів Я. Гніздовського. Водночас із цим, як повідомляють з Вінніпеґу в Канаді, тамошня Мистецька Ґалерія зорганізувала об'їзну виставку дереворізів Я. Гніздовського, яка, протягом цілого року буде об'їжджати деякі осередки Канади. В березні відбувається ця виставка у The Winnipeg Art Gallery, в днях 3 до 9 травня вона буде показана в Atomic Energy of Canada Ltd., Nuclear Research Establishment в Піневі, Ман. і від 21 травня до 10 червня у Ґалерії Пітера Вайта в Бенфф, Алберта.

Засідання Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Ню Гейвен

У неділю 25-го лютого 1973 р. відбулося в Ню Гейвені, в залі української католицької церкви засідання Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу (Округа Ню Гейвен). У засіданні взяли участь: д-р Михайло Снігурович — голова, (414) Тарас Слівінський — секретар (59), Василь Добчанський — скарбник (54), Григорій Гіна — член Контрольної комісії (370) і Володимир Василенко (277), Степан Рочняк (254) і Володимир Максимюк (59). На початку засідання вшановано однохвилинною мовчанкою недавно померлого голову Контрольної комісії Округи довголітнього секретаря Відділу 277, визначного громадського і союзового діяча Евстахія Гомотюка. В програму нарад входили дві засадничі справи: приєднання нових членів до УНСоюзу та імпрези Округи УНС. Відносно першої справи вирішено доложити усіх зусиль, щоб виконати наложену на поодинокі Відділи квоту, при чому звернено увагу на щомісячне, регулярне приєднування членів, та найтіснішу співпрацю із обласним організатором.

Відносно другої справи постановлено відбути дві союзові імпрези в Окрузі Ню Гейвен. І так 10 червня, 1973 р. відбудеться в Гартфорді бенкет в пошану 80-ліття „Свободи". В програмі бенкету буде теж посмертне відзначення світлої пам'яті Евстахія Гомотюка. Буде також мистецька програма. До Почесного Комітету запрошується членів Екзекутиви Головного Уряду УНСоюзу, а на промовця ред. А. Драгана. Діловий комітет творять усі присутні на засіданні під проводом голови Округи. Подібна імпреза відбудеться в Ансонії. Дати її ще не усталено.

д-р М. Снігурович

Вийшла з друку повість „Саксонська зима" О. Ізарського

Мюнхен. – У виданні „Сучасности" вийшла в Мюнхені з друкарні „Логос" нова повість обдарованого романіста Олекси Ізарського під наг. „Саксонська зима", що є продовженням його попередніх творів і складає частину епопеї. Книжка має 174 сторінки. За мотто до повісти О. Ізарський узяв слова Германа Гессе: „Не вчіться для мене, я сам навчуся". У „Саксонській зимі" автор розповідає про останні роки другої світової війни та пригоди й переживання групи українців з Наддніпрянщини, яких німецькі фашисти тримали в таборах важкої праці й хронічного недоживлення, як „Ост-арбайтерів", себто робітників зі Сходу, не даючи їм права навіть на своє національне ім'я. Німецьке керівництво не цікавилося і не знало тих людей, але вони знали в переважній більшості як твори Гайне [illegible] так і ціну „третьорайхівцям".

Михайло Іваріека-Лищук

НА ПРОБІ БАЛЕТУ „ПЕР ҐІНТ"

Коли я довідався, що Балетна Школа п-ні Роми Прийми-Богачевської в Ню Йорку підготовляє виставу балету „Пер Ґінт" (музика Едварда Ґріґа, до твору Генрика Ібсена), — моя думка, з перспективи чверть століття, перенеслася до Львівського Оперного Театру. Тоді відомий балетмайстер Е. Віґілєв поставив був балет „Пер Ґінт" на високомистецькому рівні, з чудовими декораціями та вишуканими світляними та технічними ефектами. Участь в балеті брали найкращі артисти, між ними також Ромця Прийма, тоді юна адептка балетного мистецтва. На львівській сцені балет „Пер Ґінт" пройшов з великим успіхом 36 разів.

За дозволом п-і Роми я відвідав її студію під час проби. Молоденькі танцюристки, не зважаючи на втому, з вдоволенням виконували свої приписані ролі. За вісім років існування Балетної Школи, п-і Рома виховала певну кількість заавансованих танцюристок.

Балетмайстри не люблять, щоб під час проби були присутні посторонні люди, та для мене, старшого колеґи з Львівського Театру, п-і Рома зробила виняток.

Пані Рома була так занята пробою, що не помітила, коли я ввійшов до залі. Ціла її увага скупчена на учнях, вона час-до-часу поправляє спинку, або каже рівніше тримати ногу, руку чи випростати голову. Молоденькі танцюристки обсервують свої руху у дзеркалі, яке покриває цілу одну стіну. Цілий час під час проби чути голос пані Роми, яка корегує кожний рух своїх учнів.

Тому що на львівській мосцені я бачив „Пер Ґінта" усі рази, як він йшов і знаю, як виконували ці ролі професійні танцюристи, мені було цікаво спостерігати молоденьких танцюристок. Ролю Сольвейґи виконує таланoвита Ізя Павлюк, ролю Анітри — Наталка Лазірко, темперамент якої відповідає цій ролі. Заавансована Роксоляна Бабюк виконує танок доньки Царя Ґір, а ролю Інґрід виконує Христя Роговська. Ролю Пер Ґінта виконує Ромко Строцький, відомий зі своїх балетних виступів, а його брат Левко виступає у ролі Короля Ґір та в ролі Нареченого.

❖

Година 9-та, пані Рома кінчає пробу, учні розходяться додому. Втомлена пані балетмайстер сідає на дзиґлик і готова відповідати на мої запитання.

Запитання: Чому Ви вибрали постанову балету „Пер Ґінт"?

Відповідь: В першу чергу із сантименту до Львова, до ЛьвівськогоТеатру Опери й Балету, в котрому „Пер Ґінт" йшов багато разів і залишив сильне враження. Моя версія балету є відповідна до моїх молоденьких виконавців. Зложилося так, що на головні ролі маю чотири заавансовані танцюристки, а до загального змісту можна було включити малих дітей, так що майже усі учні беруть участь, а їх у мене понад сто.

Запитання: Коли Ви почали працювати над постановою „Пер Ґінта"?

Відповідь: Цілий рік підготовляла дітей, а над балетним виконанням працюємо від минулої осени.

Запитання: Як Ви виходите з фінансової ситуації?

Відповідь: Коли б я могла була передбачити фінансові труднощі та багато страченого часу, то може не ставила б цього балету. Але любов до мистецтва сильніша від усяких труднощів.

Запитання: Чи Ви маєте адміністратора і хто допомагає Вам у технічній ділянці вистави?

Відповідь: Ви думаєте категоріями Львівського Оперного Театру, де балетмайстер чи режисер мав до діла виключно у мистецькій ділянці, а все решта належало до різних технічних працівників театру. В моїй особі Ви маєте балетмайстра, хореографа, я мушу закупити матеріяли на костюми, знайти залю на виставу, договоритися з мистцем про декорації (які виконує мистець Володимир. Вачинський), узгіднити кольори і проєкти костюмів ітд. Правда, в цьому частинно допомагає мені мій чоловік Юрій.

Запитання: Чи Ваші учні, які беруть участь у балеті, всі з Ню Йорку?

Відповідь: Я маю свої студії в Ню Йорку, Нюарку й Йонкерсі й учні зі всіх тих шкіл беруть участь у виставі.

Запитання: Скільки балетних постанов мала Ваша Школа за час свого існування?

Відповідь: Спочатку я робила показові виступи, які не мали цілости, а останньо поставила цілі балети — „Попелюшка", „Квіт Папороті", а тепер „Пер Ґінт".

З.: Чому не ставите кожного року нового балету?

В.: Тому, що кожного року приходять нові учні, а часто старші, заавансовані відходять.

З.: Коли буде прем'єра „Пер Ґінта" і де?

В.: Мої виконавці є у віці від 6 до 25 років. Поодинокі балетні партії я вивчаю окремо з кожною групою. 16-го березня відбулася перша проба. Генеральна проба з костюмами і музикою відбудеться 1-го квітня. Прем'єра балету „Пригоди Пер Ґінта" відбудеться в неділю, 8-го квітня, о год. 2:30 по пол. в залі Brooklyn Academy of Music, 30 Lafayette Avenue в Брукліні, Н.Й.

❖

На кінець короткий зміст лібретта „Пер Ґінт" Ібсена:

Пер Ґінт, бідний хлопець, стоїть ранком на скелі, недалеко своє хати. Він мріє про те, як стати королем цілого світу. Його старенька мати Аза несе в'язку хворостини і докоряє синові, що він нічого не робить. Та коли Пер Ґінт починає розказувати свої мрії-казки, мати забуває свій гнів. Пер Ґінтові в'язанка хворостини ввижається зброєю, йому здається, що він король, який веде своє військо до бою. Зустрічні сільські хлопці глузують з нього й обкидають його камінням. Здалеку чути весільну музику, — це Інґрід виходить замуж за придуркуватого Мас Мано. Інґрід кохала колись Пер Ґінта, але він завжди мріяв про княжну. Вона просить Пер Ґінта прийти до неї на весілля. Аза, знаючи заздрісного Мас Мано, не хоче пустити Пер Ґінта, але він, весело закрутившися у танку з матір'ю, підіймає її й садовить на дах хати, а сам втікає. На крик Ази збігаються селяни й здіймають стареньку з даху.

Весілля Інґрід. Заздрісний Мас Мано хоче впоїти Пер Ґінта. Вино вдарило Пер Ґінтові до голови, заграла кров і він затанцював. Його танок так подобався Інґрід, що вона просить Пер Ґінта затанцювати з нею. Мас Мано забороняє Інґрід танцювати з Пер Ґінтом. Приходить до зудару. Інґрід з плачем вибігає і замикається в комірці. Надходять нові гості, між ними молоденька дівчина Сольвейґа з батьками. Пер Ґінт закохується в Сольвейзі. А придуркуватий Зас Мано, якому Інґрід не хоче відкрити дверей комірки, рішає помиритися із Пер Ґінтом, бо Інґрід нікого, крім Пер Ґінта, не послухає. І справді, коли усі гості танцюють, двері комірки відчиняються, Пер Ґінт на руках виносить Інґрід і втікає з нею між недоступні скелі. Мас Мано з парубками кидаються в погоню за ними.

За крадіж молодої Пер Ґінта засудили на вигнання. Він живе в горах і вже не любить Інґрід. Вона ж не княжна й не розуміє його мрій-казок. А Пер Ґінтові ввижаються пастушки, що танцюють по горах, він ганяється і грається з ними.

До Пер Ґінта приходить Сольвейґа і приносить йому весільний вінок. На весіллі Інґрід вона теж закохалася в Пер Ґінта.

Несподівано Пер Ґінт бачить перед собою чарівну дівчину, доньку Короля Ґір. Забуваючи про Сольвейґу, він іде за неземською фесю, яка манить і чарує його. А Сольвейґа на порозі хати надаремне жде Пер Ґінта.

В підземному царстві страшного Короля Ґір велике свято: донька короля привела собі женихa. Починається весілля. Старий король здіймає зі себе корону, накладає її Пер Ґінтові й дає йому в руку берло. Мрія Пер Ґінта здійснилася, він став королем! Але в той же момент молода дочка Короля Ґір перемінюється в погану стару відьму. Пер Ґінт кидає корону й берло та втікає. Духи женуться за ним. Свідомий своєї вини Пер Ґінт не вертається до Сольвейґи, він рішає покинути Норвеґію назавжди. Хоче тільки попрощатися з матір'ю. Старенька мати помирає. Пер Ґінт, бачучи свою матір у тяжкій недузі, вдає, як колись, пустуна. Старенька Аза, задивлена у свого коханого сина — вмирає.

Після смерти матері залишилась у Пер Ґінта єдина близька його серцю людина — Сольвейґа. Він хоче йти до неї, та наглю з-за скель появляється донька Короля Ґір, що веде за руку дитину Пер Ґінта. Гріх Пер Ґінта замикає йому шлях до Сольвейґи і він покидає Норвеґію.

Пройшли літа. Пер Ґінтові щастило стати мільйонером. Він подорожує з своєю приятелькою по світі й приїхав до Марокко. До оази, куди приїхали [illegible] Пер Ґінт і його приятелі, приїжджає арабська цариця Анітра. Всі захоплені арабськими танцями, а коли починає танцювати сама Анітра, Пер Ґінт закохується в неї. Анітра велить подати Пер Ґінтові східний одяг, його переодягають і йому знову здається, що він король...

Тимчасом його знайомі від'їжджають з його скарбами, а коли Пер Ґінт залишається сам з Анітрою, вона обкрадає його і втікає.

Норвеґія. Сольвейґа пряде і дожидає свого Пер Ґінта. Різдвяні свята. Діти санкуються, сміються. А Пер Ґінт, уже старий, стоїть на скелі й дивиться на все те таке близьке йому і таке далеке. Тільки старий Мас Мано пізнає його і кличе всіх, щоб подивилися на того, хто вкрав йому жінку. Пер Ґінтові нагадалася хатина в лісі, Сольвейґа — і він утікає в гори. Старий, втомлений Пер Ґінт знаходить свою хатину. Двері хатини відчиняються й на порозі з'являється стара Сольвейґа. Вона осліпла, не бачить, що прийшов її Пер Ґінт. Пер Ґінт, зрозумівши що вона сліпа, паде зімлілий на землю. Сольвейґа стає навколішки біля нього: сповнилася мрія її життя — Пер Ґінт свою посивілу голову схилив на її груди. Падає сніг...

Союзівка знову господарем Крайового Пластового З'їзду

Як і попередні два З'їзди, в 1969 і 1971 рр. так і цей, Одинадцятий Крайовий Пластовий З'їзд, відбудеться на Союзівці 7 і 8 квітня ц. р.

Щоб підготовити список кандидатів до нового Крайового Пластового Проводу, ще 2 грудня 1972 р., на Нараді станичних в Ню Йорку, покликано Номінаційну комісію зі станичних у складі: ст. пл. Андрій Ластовецький — Ню Йорк, пл. сен. Юрій Яцусь — Елизабет, пл. сен. Юрій Богачевський — Філядельфія, пл. сен. Андрій Леміщка — Балтимор, пл. сен. Микола Ставничий — Вашингтон, та Крайових Референтів УСП — ст. пл. Адя Бойдуник і ст. пл. Олег Колодій. На засіданні КПСтаршини 21 лютого ц. р. делеговано ще до Номінаційної комісії від КПСтаршини пл. сен. Любомира Романкова.

КПСтаршина покликала також голів Підготовчих комісій, а саме: Виховної — пл. сен. Софія Кульчицька, Статутової — пл. сен. Осип Бойчук, Резолюційної — пл. сен. Любомир Онишкевич, Фінансово - господарської — пл. сен. Микола Кавка, Пластприяту — мґр Остап Олесницький, Верифікаційно-мандатної — пл. сен. Віктор Яворський, Реєстраційної — пл. сен. Марта Боровик і Пресової — мґр Олександер Луцький. За організацію і переведення Одинадцятого Крайового Пластового З'їзду відповідає Сектор Зв'язку і Організації КПС.

На згаданому засіданні КПСтаршини, крім обговорення різних організаційних і технічних справ, пов'язаних з підготовою З'їзду, схвалено також відзначення і грамоти заслуги для тих платунок і пластунів та членів Пластприяту, які визначною і жертвенною працею причинилися до розвитку й росту пластової організації. Пропоновані вищі відзначення переслано до Головної Пластової Булави для одобрення.

До всіх станичних розіслано програму З'їзду, правильник нарад, інструкцію про вибір делеґатів, та формулярі на замовлення кімнат на Союзівці, які треба замовляти негайно, бо делеґатів, які спізняться із замовленнями Управа Союзівки розмістить по дооколичних мотелях. Всі інші потрібні інформації і матеріяли делеґати одержать при реєстрації. Списки вибраних делеґатів, делеґатів з уряду, пл. сен. керівництва управнених до участи, та по одному представникові від старшопластунських і сеньйорських Куренів повинні наспіти до канцелярії КПСтаршини найпізніше до 20 березня ц. р. Делеґати сеньйорських й старшопластунських Куренів привезуть зі собою свої курінні знамена і прапори на святочне відкриття З'їзду.

У З'їзді заповіли свою участь члени Головного Пластового Проводу разом із Начальним Пластуном, пл. сен. Юрієм Старосольським, який під час вечері виголосить слово до пластових друзів і подруг. Під час вечері відбудеться розваґова програма, яку виконають пластунки й пластуни зі станиць Йонкерс і Пассейк. У неділю Службу Божу в намірені Українського Народу і Українського Пласту правитимуть пластові капеляни, о. Богдан Смик і о. Артемій Селепина.

пл. сен. А. Мицьо,
Діловод Організації КПС

Вечір-Конкурс СФУЖО

Нюарк. — 28-ий Відділ Союзу Українок Америки, за ініціятивою Гуртка Книголюбів влаштовує 1-го квітня о год. 5 в залі Народного Дому (Проспект вулиці 140 в Ірвінґтоні, Н. Дж.) Вечір-Конкурс СФУЖО на літературні репортажі. Участь беруть: Дарія Ярославська, Марія Кобринська, Божена Коваленко та Оксана Лукашевич - Полон. Їх репортажі прочитають Іванна Кононів і Оксана Тарнавська. Вірш Дарії Ярославської прочитає Валя Калин. Фортепіянове сольо у виконанні Таїси Богданської. Імпреза закінчиться врученням нагород СФУЖО авторам відзначених репортажів.

Совєтські спеціялісти вивчають книжкову справу ЗСА

Вашингтон. — На чолі з головою Комітету в справах видавництв СССР Б. Стукаліним, по ЗСА впродовж півтора місяця буде роз'їздити група представників різних совєтських видавництв. Вони вивчають книжкову справу в ЗСА, цікавляться перекладною літературою, проблемами гонорарів для письменників, накладами видань книжок і журналів тощо. Групу супроводжує перекладач із Державного Департаменту. Крім Б. Стукаліна, до групи входять ще головний редактор художньої літератури СССР С. Іванко, головний редактор відділу соціяльно - політичної літератури В. Молдаван, директор видавництва довідкової літератури А. Резін, директор видавництва перекладної літератури Ю. Торсуєв. Совєтські чиновники побували вже в Прінстонському університеті, де їм сказали, що бібліотека університету закуповує щомісяця 20 совєтських видань, на що Стукалін зауважив: „Виходить, що у вашому університеті є чимало марксистів". У свою чергу, професор історії Сайріл Блек зауважив: „Не знаю про висліди знайомства з тими книжками, але у всякому випадку в нас є повна свобода для обміну ідеями й думками".

З діяльности Осередку СУМА в Балтиморі

„Русалки" над водою плетуть віночки, співаючи

25 лютого і 4-го березня драматичний гурток при Осередку СУМА в Балтиморі, відограв драму-казку „Оленка і Покотигорошко", з чого прихід призначено на патріярхальний Фонд і частинно на бібліотеку української молоді. Драма, яку написав на підставі народної казки і поставив на так високо-релігійнім і національно-виховному рівні Теодор Кузьмів увінчалася успіхом.

Це вперше в нашій громаді треба було ту саму річ ставити двічі і перший раз наші молоді аматори на чолі зі своїм режисером отримали таке велике признання.

Ролю Оленки відіграла 14-літня юначка Дона Киц. Вона зворушила всю публіку аж до сліз, не лише долею Оленки, але й власною. Бо в Дани недавно помер батько, а тому кілька місяців в автомобілевій катастрофі загинув її єдиний брат Михайло. Ролю Чудовища виконав син булавного, юнак Мирон Ціздин. Важливіші ролі русалок відіграли: Маруся Гадзаман, Маруся Качанюк, Маруся Олексюк, Тереса Стасюк, Тереса Мацук і Наталка Грицківська. Братів Оленки відіграли юнаки Адріян Радь й Іван Яремчук. В ролі Покотигорошка виступав юнак Стефан Верний.

Наприкінці голова Батьківського комітету Ю. СУМА Андрій Чорний дякував громаді і аматорам. Він особливо дякував молодому балетмайстрові Орестові Ласюкові за підготову народних і козацьких танків і реж. п. Т. Кузьмові за авторство драми і за мистецькі декорації, та взагалі за його працю у всіх галузях Ю. СУМА. На бурхливі оплески обидва мистці вийшли на сцену, де п. Т. Кузьмів подякував за несподіване признання і сказав, що це найкращий наш дар Верховному з нагоди 10-ліття його визволення з московської неволі і 81-ліття його уродин.

Маленькі юначки замість квітів вручили виховникові п. Кузьмові різьблений тризуб і карточку подяки зі своїми підписами.

П. К.

Загальні Збори Української Централі в Пассейку

У неділю 11 лютого 1973 р. у власній залі при 240 Гоп Аве. в Пассейку відбулися Річні Загальні Збори Української Централі.

Збори відкрив голова Михайло Яремко і привітавши присутніх виголосив промову, в якій насвітлив обставини серед яких доводилось працювати Управі. Промову він закінчив: „ти не питайсь, що дала тобі Українська Централя, а питайсь себе, що ти зробив для неї".

На пропозицію С. Покори до Президії зборів одноголосно обрано: Іван Буртик — предсідник зборів, Іван Хомко — заступник, С. Халупа і С. Вацик — секретарі. До президіяльного стола запрошено представників організацій, які приміщуються в Українській Централі.

Після молитви та прийняття порядку нарад, на заклик предсідника зборів, присутні вшанували двох померлих у 1972 р. членів сл. п. Теофіля Січкоріза і сл. п. Петра Приймака повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Номінаційну комісію очолив д-р Іван Марченко, а мандатну – Михайло Драйчук. Протокол з минулих загальних зборів відчитав С. Халупа.

Звіти з пробробленої праці склали: М. Яремко — голова, І. Хомко — заст. голови, С. Халупа — секретар, С. Покора — фінансовий референт, М. Дідух — касир Я. Костишин — менаджер. І. Буртик — культурно-освітреферент, В. Косаревич — референт зовнішніх зв'язків, Ф. Вірстюк — книговод. Д-р І. Марченко звітував за Статутову комісію, а З. Петрик за Контрольну.

Протягом двох каденцій, під проводом голови, М. Яремка Українська Централя набрала ще кращого, як зовнішнього так і внутрішнього, вигляду. Завдяки М. Яремкові українська молодь — Пассейку, скоро одержить нове приміщення для своїх культурних і розвагових зайнять.

Після дискусії, в якій присутні стверджували потребу дальшої розбудови Української Централі для загального добра нашої громади й уділенню уступаючій Управі абсолюторії, обрано нову Управу: Іван Хомко — голова, В. Бакалець — заст. голови. Мужі довір'я: д-р М. Бих, В. Балацький, А. Вілинський, Р. Галабурда, В. Косаревич, Д. Мацко, Ф. Мартин, С. Халупа. Дирекція на 3 роки: І. Буртик, В. Палюх, С. Покора. Залишились в Дирекції С. Вацик, М. Дідух, М. Коцюрка, Д. Мазурик, В. Сверед, В. Шпш. Контрольна комісія: д-р І. Марченко, І. Борбич, М. Драйчук, Ю. Котляр, П. Лучка. Статутова комісія: д-р І. Марченко, мґр П. Палюх, Т. Олещук, С. Покора, І. Хомко. Під час зборів прибув добрий приятель українців стейтовий сенатор И. Ґіркала.

Загальні збори висловили привіт і побажання скорого виздоровлення проф. Іванові Рудакевичеві й Іванові Блисі, які перебувають у шпиталі.

По вичерпанні порядку нарад предсідник І. Буртик подякував присутнім, за участь у зборах. Новообраний голова Іван Хомко подякував за довір'я та заявив, що лише при моральній і матеріяльній піддержці всіх членів новообрана Управа зможе вив'язатись зі своїх завдань.

Перекускою і товариською виміною думок закінчено загальні збори.

В. Бакалець

У Департаменті оборони ЗСА відсутні жінки і „етніки"

Вашингтон. — Департамент оборони ЗСА буде переглядати давно закорінені традиції, що у вищих колах командування армією і фльотою є місце тільки для чоловіків, і то майже виключно для осіб англо-саксонського походження чи культури. Америка не складається лише із чоловіків та виключно із англосаксів, а в Збройних Силах ЗСА служать люди всіх етнічних походжень та багато жінок, які вже пробились навіть у нижчі ранги фльоти. Тому секретар оборони Елліот Ричардсон висловив своє „надзвичайне здивування" з такого стану справ і повідомив, що в найскоршому часі в цій ділянці наступлять важливі зміни. Секретар оборони промовляв у Вашинґтоні на конференції високопоставлених службовців свого секретаріяту, як військових, так і цивільних. В Армії нині є менше 1 відсотка серед вищого командного складу з людей різних етнічних походжень, а жінок ще менше, в той час, коли в інших федеральних установах їх кількість вже перейшла 3.8%.

Пам'яті сотника Томи Котика

У суботу 27-го січня ц. р., українська громада Балтимору відпровадила на місце вічного спочинку члена і побратима, сотника УГА, Тому Котика, який помер на серцеву недугу 24-го січня в одній з місцевих лікарень, у 84-му році життя.

Того дня тлінні останки Покійного перенесено з похоронного заведення до місцевої української католицької церкви, де заупокійну Службу Божу відслужили парох о. монсеньйор Петро Мельничук і о. проф. Євстахій Весоловський. Сердечними словами прощав о. монс. Мельничук Покійного, відзначаючи його як людину, обдаровану численними чеснотами, і як незвичайно зразкового парохіянина.

Після Служби Божої довга валка рушила на місцевий цвинтар української католицької парохії. Не зважаючи на зливний дощ, понад сто балтиморських громадян зібрались біля могили, щоб віддати останню почесть Покійному. По молитвах — голова Балтиморського Відділу ОбВУА, генерал Петро Самутин, склав Покійному салют від колишнього українського вояцтва, а д-р Остап Котик-Степанович прощав Покійного від Братства кол. Маслозоюзників. Від місцевого Відділу УККА промовляв його голова Володимир Чорнодольський, який візвав зібраних відспівати пісню „Видиш, брате мій..." Цією піснею закінчились похоронні обряди.

Із цвинтаря усі учасники зібрались разом з родиною Покійного у залі парохіяльної церкви, де відбулися поминки, влаштовані місцевим Відділом СУА. Під час поминок промовляли о. монс. Петро Мельничук, д-р Остап Котик-Степанович, д-р Ярослав Шав'як, Емануїл Притула та Анна Стельмах, голова місцевого Відділу СУА. Промовці насвітлювали поодинокі сторінки та етапи цікавого життя Покійного. Поминками проводив Володимир Чорнодольський. Після останнього бесідника — зять Покійного, інж. Мирослав Лисобей, дякував усім присутнім від родини Покійного за звеличання Його пам'яти. Поминки закінчив о. проф. Єв. Весоловський молитвою та релігійною піснею.

Сл. пам. сотник Тома Котик народився в Лисцю, Богородчанського повіту, походив з військової родини. Батько Покійного був професійним старшиною австрійської армії і обидвох синів післав на науку до кадетської школи: старшого, Юліяна, до віденської Терезіянум, молодшого Тому до кадетської школи у Львові. Обидва сини закінчили ці військові школи з відзначенням, обидва опинилися в тому самому 56-му полку австрійської піхоти, обидва в р. 1914 пішли на російський фронт. Юліян згинув, а Тома був важко ранений і довго лікувався в Кракові.

Листопадовий зрив 1918 р. застав Т. Котика в Перемишлі в ранзі поручника австрійської армії. Він з місця зголосився до Української Галицької Армії, де пізніше авансував на сотника. Опинився на фронті і при кінці грудня 1918 р. попав у польський полон. З полону втік по двох місяцях. Був короткий час в Секретаріяті Військових Справ, у Відділі Доповнення Війська, але скоро знову був на фронті, як адьютант групи сотника Януша. У травні 1919 р. знову опинився в польському полоні, з якого втік в листопаді того ж року і прибув до Німецького Яблінного в Чехо-Словаччині, де був приділений до Запасного Коша. Був якийсь час адьютантом Запасного Коша, пізніше був назначений бригадійним прибічником у Булавному Відділі. Після того, як ген. А. Кравс перейшов із своєю групою в серпні 1920 р. через Карпати до Чехо-Словаччини і опинився в Запасному Коші, сот. Т. Котик був його адьютантом, а по його від'їзді до Австрії — адьютантом ген. Віктора Курмановича. В Запасному Коші сот. Т. Котик був дуже діяльний, за що дістав письменне признання від диктатора Євгена Петрушевича. Свою діяльність в таборах українських військових частин в Чехо-Словаччині сот. Т. Котик закінчив у вересні 1923 р., а в р. 1924 вернувся до Галичини.

У Галичині разом з іншими українськими старшинами він віддався розбудові українського економічного життя, організуючи молочарські кооперативи. Його кооперативна діяльність вела з Станиславівщини, через Тернопільщину і Луччину до Централі нашої молочарської кооперації у Львові. У Станиславові, Тернопілі і в Луцьку він був начальником Відділів „Маслосоюзу", а потім його стягнули до Централі, на становище начальника Торговельного Відділу „Маслосоюзу", яким він керував до вибуху другої світової війни, а пізніше теж за німецької окупації, коли „Маслосоюз" відновив був свою діяльність. Сотник Т. Котик надавався на становище начальника Відділу глибоким знанням діла, перфектним володінням німецької мови, глибоким почуттям відповідальности, патріотичною відданістю праці, незвичайною акуратністю, дисципліною щодо себе самого та її вимогою від інших, а передусім тим, що Покійний любив творчу працю сірої еміненції без зовнішнього блиску. Покійний завжди гордився тим, що він був одним з більших коліщат тієї великої торговельно-патріотичної установи Галичини, яким був „Маслосоюз".

На еміграції в Німеччині сот. Т. Котик зразу став вивчати англійську мову, яка допомогла йому не тільки в його пізнішому щоденному житті в ЗСА. Маючи спроможність розуміти американські книжки, журнали і газети, він виловлював усі брехні і спотворення про Україну й українську справу, і або сам ці викривлення спростовував, або інформував про них наші УККА-Централі в Ню Йорку, за що діставав похвали від ред. Василя Мудрого.

Покійнив осиротив дружину, Марійку зі Супінських з Тернополя, дочку Христю Лисобей, відому пластову діячку, сина Юрія та трьох внуків.

Від 1949 р. сот. Т. Котик проживав з родиною у Балтиморі. Його життя було пов'язане з життям невеликої української громади цього мільйонового міста, з місцевою українською католицькою церквою, з українськими організаціями і товариствами. Сот. Т. Котик був активним та жертвенним громадянином. Почував себе завжди здисциплінованим в акціях, що їх вела українська громада. В дискусіях над доповідями, які старався відвідувати, зокрема на військові теми, він часто забирав слово. Він мав, що сказати, бо посідав життьовий досвід вояка і кооператора, крім того мав чималий інтелектуальний багаж, бо не переводив дня без книжки, а вроджене почуття гумору тільки сприяло його виступам. Він був високоінтеліґентною і життєрадісною постаттю серед української громади Балтимору і залишив у неї по собі щирий жаль.

Я. Ш.

Осередок СУМА в Йонкерсі при праці

У неділю 11-го лютого 1973 р. відбулися Звичайні Річні Загальні Збори Осередку ім. 30-го Червня 1941 р. в Йонкерсі, Н. Й.

Загальні Збори сумівським привітом відкрив уступаючий голова Осередку Осип Дашко, зокрема вітаючи голову Центральної Спілки Управи Спілки Української Молоді мґра Омеляна Коваля, а також представника Головної Управи СУМА Корнеля Василика під оплески приявних.

Загальними Зборами проводила Президія: Володимир Козіцький — голова, Христя Шашкевич — секретар та Володимир Івасютин — член.

Із привітами виступили представники місцевих товариств і організацій. Від Відділу Українського Народного Союзу вітав збори Володимир Козіцький. Булавний Роман Глушко звітував про числовий стан молодшого та старшого юнацтва СУМА, про переведену виховну працю, яка проходила під керівництвом головної виховниці Марії Кіцюк, про численну участь юнацтва у Злеті Юнацтва на Оселі СУМА в Елленвіллі, про участь в конкурсі знання та спортових змаганнях в часі злету, де наш юнак Михайло Корінь був першуном Злету, про численну участь юнацтва в таборуванні на оселі СУМА молодшого Юнацтва, про численну участь у вишкільному таборі, про Апелі, присвячені визначним українським постатям та державним Актам. Осередок може похвалитися також успіхами в спорті, бо крім першої дружини копаного м'яча, яка змагається в Німецькій Лізі, є резерва та дві молодші дружини, душею дружини є булавний Роман Глушко з колом симпатиків спорту, таких як: Т. Гошко, Микола Сидор, М. Іванів, Василь Коцур, Т. Шмурґай та ін. Фінансовий реф. Василь Коцур подав фінансовий звіт. Осип Щур звітував про секретарську діяльність. Цілість звітування Управи завершив голова Осередку Осип Дашко; він так як і булавний, — це колишні Вояки УПА і тут ввесь вільний час посвячують для праці в громаді, а зокрема для молоді СУМА. Голова поінформував, що праця в Осередку вимагала жертвенности майже кожного дня, а тому, що під час дня кожний зайнятий професійною працею, то працюють вечорами, суботами й неділями.

Осередок брав участь у всіх імпрезах, влаштовуваних в Йонкерсі Громадським комітетом. Осередок активно включився у підготову виїзду на демонстрацію до Вашинґтону 13-го травня 1972 р., а на місці ініціював місцевий Осередок Діяльности ТУСМ, голова Дашко на бажання місцевих студентів очолював цей Комітет. Про демонстрацію у Вашинґтоні писала українська та англомовна преса.

Активно співпрацювала Управа з місцевими Організаціями Українського Визвольного Фронту.

Подякою для всіх тих, які співпрацювали з ним голова закінчив звіт.

За Контрольну комісію звітував Дмитро Івасютин, а після дискусії поставив пропозицію на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Із привітом виступив голова Центральної Управи СУМ мґр Омелян Коваль, який зупинився на трьох головних функціях СУМ, а це: виховна функція, об'єктом якої є малі діти і юнацтво від 6 до 18 літ, а дві наступні функції СУМ відносяться дорослої молоді — дружинників та сеньйорів. Найдовше голова зупинився на праці дружинників та поодиноких дружин. Голова закінчив привіт словами віри в успіх праці СУМ. Гарантією тих успіхів є солідарність поколінь і тверді засади служіння великій справі.

Тому, що голова Центральної Управи виступив з довшим привітом, то представник головної Управи Корнель Василик тільки побажав успіхів в дальшій праці новообраній Управі та членству.

На пропозицію Номінаційної комісії: Володимира Щура, Ореста Русинка і Михайла Лотоцького, подано кандидатів до Управи, Контрольної комісії, Товариського суду та Батьківського комітету. Відтак були ще доповнення із залі.

Управа засідання, яке відбулося 27 лютого 1973 р.: голова — Осип Дашко, заст. голови — Орест Русинко, секретарі: Оксана Кіцюк і Осип Щур; фінансові реф. Оксана Івасютин і Василь Коцір, преса і інформація — Мирослав Футала, культурно - освітня реф. — Ольга Шкафаровська, керівник дружинників — Ірина Кравець, кольпортери: Олександер Кудрик і Степан Паликлик, господарський керівник — Степан Шульган мол., голова Батьківського комітету — Степан Шульган стар. Булава: Булавний — Роман Глушко, заст. Булав. — Христя Шашкевич, писар — Олександер Кудрик, гол. Виховниця — Марія Кіцюк, прес. і інформація — Мирослав Футала, імпрезовий керівник — Ольга Шкафаровська. Контрольна комісія: голова — Михайло Шашкевич, Йосафат Дудар і Дмитро Глушко. Товариський суд: Дмитро Івасютин, Микола Іванів і Володимир Уздейчук.

На цьому першому засіданні запляновано працю, і так 11 березня участь в Богослуженнях в 23-ту річницю смерти головного Командира УПА, а відтак — Апель, 15-го квітня Вечір Молоді (попис самодіяльних гуртків Осередку), прогулька до Вашинґтону старшого Юнацтва, приготування до Дня Матері, масковий баль молодшого Юнацтва, підготова до Злету Юнацтва та підготова до Олімпіяди, яка повинна відбутися на новому спортовому стадіоні на Оселі СУМА в Елленвілі.

Мирослав Футала

Відійшов великий талант

На днях із Югославії наспіла вістка, що там в місті Сомбор (Бачка) помер Євген Кочиш 10 грудня 1972.

Євген Кочиш був відомий зі своїх високо-мистецьких скульптур в Югославії та заграницею. Свої праці він виставляв не тільки в Югославії, але теж в Мадярщині, Італії, Канаді. Був він одним з кращих малярів, але скульптура у нього вела перед. Це велика втрата для української спільноти в загальному, а для наших братів в Югославії, зокрема.

Покійний народився в місті Кула (Бачка) в 1922 р. і походить з великого роду Кочишів, які займали чільні місця в мистецькому, громадському та церковному житті. Батько Євгена був загально визнаним як один з кращих різьбарів каменя і мармору.

Малим хлопцем почав Євген своє навчання в селі Коцур, де навчався в двох мовах, русько-українській та сербській. В дійсності добре володів так званим русинським діялектом, рідною літературною мовою та сербською. Вже у шкільній лавці проявляв непересічні здібності в рисуванні та малюванні, а також в скульптурі. Батьки Євгена мали дещо клопоту, бо всі їхні паркани були розмальовані різними кредками а вздовж парканів різні болотяні фігурки. Це все не дуже то виглядало „по господарському".

Середню освіту здобув Євген у Вербасі, а мистецьку академію з великими успіхами закінчив в Загребі. Вернувшись з війни, одружився та поселився на постійно в Сомборі (Бачка), де його дружина Меланія працювала учителькою, а він там же згодом став директором Мистецької галерії. Устабілізовані родинні стосунки і праця дали йому можливість віддатися своєму улюбленому зайнятті у власному ательє. В 60-х роках він заблиснув своїми мистецькими осягами. Він створив низку скульптур, які знавці діла визнали високо-мистецькими. От назвати хоча б погруддя югославянського письменника Велка Петровича, академічного маляра Данила Бошковича, передового мистця Милана Коньовича та інших. Його скульптури часто нагороджувано на крайових виставках, а низка із них була зреалізована в пам'ятниках, в таких місцевостях, як: Крагувєц, Новий Сад, Руський Керестур, Бачська Градішка, Зомбор, Дорослово та інші. Покійний викладав мистецтво не тільки на колективних виставках мистців, але й на з'їзді мистців Югославії (Зомбор - 1962, 1963, Суботиця 1963, Новий Сад 1964, Зиниця і Мостар 1965, Сомбор 1966 (Другий трирічний мистецький крайовий з'їзд) та в інших місцевостях та нагодах.

Влітї 1969 р. він відвідав своїх рідних в Торонті, сестру Гандзю та швагра Володимира Марко. При цій нагоді нав'язав він ближчі знайомства з українськими мистцями заходу, зокрема Канади. Перебуваючи в Торонті залишив він чимало своїх скульптур, зокрема відтворив він маску з обличчя покійного професора о. д-ра Б. Липського. Перед виїздом з Канади він поробив старання поміж мистецькими колами Торонта та Вінніпегу, щоб сюди приїхати зі своєю виставкою в 1974 р. Торонтську Галерію „Карр" заанґажовано в цій підготові. Цією підготовою жив він цілий час, щоб якнайкраще зарепрезентувати себе і своїх земляків з Югославії перед українцями Канади і канадським світом. В міжчасі робив він свої індивідуальні виставки в Італії, Швайцарії та Франції.

Відійшов в розгарі великої творчої праці та ще більших плянів. Українська спільнота в світі втратила одного із своїх великих талантів. Це зокрема відчують наші земляки в Югославії.

Залишив дружину Меланію, дочку Юлію з мужем, сина Євгена, брата Оскара та сестру Гандзю і швагра Володимира — обоє останні в Торонті.

М. Григор

Що роблять бджоли взимі?

Багато людей запитує, що роблять бджоли в зимі? Я посвятив собі один день, щоб прослідити це питання. Залишився вдома, щоб думати тільки про життя бджіл надворі у вулику взимі. День був гарний, соняшний з добрим морозом, але без вітру. Можна було ходити по пасіці і на свіжім повітрю думати. Бо кажуть, що краще думається на свіжім повітрю як в кімнаті, де повно диму із цигарок курців.

Зимно бджолам не пкодить. Аби були закриті від вітру і вогкости.

У вулику на зиму залишається 40 до 50 фунтів меду, 50 до 90 тисяч бджілок - робітниць і одна матка. Бджілки там спокійні, їм нема чого непокоїтися, бо між ними немає ні одного трутня. Вони скупчуються в клубок і так затримують тілом тепло всередині вулика. Щоб верхні не померзли, раз-у-раз перемішуються; верхні лізуть всередину, середні вилазять наверх. Матка завжди залишається всередині, і від 15 січня починає відкладати яєчка, щоб були молоді бджілки як лише покажуться перші волохаті бруньки на вербі.

Матка кладе від ста до тисячі яєчок денно. Вона живиться маточним молочком, що її годують нововиховані молоді бджілки також пергою, що бджілки наскладали собі на зиму в щільниках. Як весна буває зимна, мокра і бджілки не можуть вилітати по нову пергу, тоді пасічник може дати їм штучну поживу, яку удосконалив наш земляк д-р Микола Гайдак в Міннесотському університеті. Цим тепер користуються майже всі пасічники. А це мука з сої, гороху, броварне дріжджя і мед. З того робиться палянички і це бджоли споживають, як немає правдивої перги. В Америці був ще другий мудрий наш пасічник, а це Станислав Макар, що займався пасічництвом у Вісконсині. Він винайшов лапку на пергу, що її тепер уживають майже всі пасічники, щоб перелапувати пергу, коли бджоли її приносять. Бджоли не перестають її збирати, поки вона є в природі і поки бджілки здорові.

У „Ню Йорк Таймсі" появилась була стаття, що пасічники на Кавказі довго живуть тому, що чистий мед віддають державі, а самі їдять те, що бджоли скидають на спід вулика. Я вважаю, що кореспондент, який це писав, ніколи на пасіці не був і не бачив, що саме бджоли скидають на спід. Це лише старі мертві бджоли або взагалі сміття, що його ніхто не годен їсти. Що бідні пасічники можуть їсти — це старі щільники з старою гергою, що вже трохи зацвіла і згіркла.

В Америці пасічництвом найбільше займаються старші люди, звичайно емерити. Я підслухав одну цікаву розмову двох добре загосподарованих чоловіків. Один каже: „Як я вже буду на емеритурі, то об'їду цілий світ, побуваю всюди, де гарно й цікаво і їздитиму поки стане мені грошей". Другий каже: „А я як буду на пенсії, куплю собі малу фарму, заведу пасіку і буду її тримати, аж поки стане грошей". Хто з читачів „Свободи" має охоту стати пасічником, щоб їсти пергу, яку бджілки назбирали і довго жити, нехай пам'ятає слова того другого співбесідника. Я роблю так, як той другий і дуже вдоволений.

М. Сурмач

Вийшов кольоровий альбом-платівка із записом вистави „Медея"

Ню Йорк. — Нюйоркська фірма „Местерзінґ ет Мідіа Саунд" випустила заходами п. Юрія Левицького, працівника біржі і театрального імпресаріо, платівку-альбом під наг. „Медея", зареєстровану в Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні під числом 72-750891. Це уривки із драми французького сучасного драматурга Жана Ануї „Медея", в перекладі Миколи Понеділка на українську мову, з трагічною постаттю із старогрецької драми — володарки Медеї, у виконанні актриси Віри Левицької, яка цього року відзначає 40-ліття своєї праці на українській сцені. Крім платівки, до альбому в срібній обкладинці з зображенням стилізованої грецької театральної маски, роботи молодого мистця-декоратора Володимира Бачинського з Ню Йорку, входить 8-мисторінкова вкладка великого формату, з текстами-поясненнями українською та англійською мовами та чорно-білими і кольоровими фоторепродукціями з проєктів костюмів до „Медеї" В. Бачинського і сценами з прем'єри вистави цієї п'єси, у постановці „Театру у П'ятницю" в 1970 р. Основу кольорової вкладки-альбому становить статтярозвідка д-ра Григора Лужницького „Постать Медеї в історії драми", в якій автор аналізує різні драматичні твори з різних часів, присвячені трагічній постаті мітичної дочки колхідського царя Медеї, яка покохала вождя арґонавтів Ясона, допомогла здобути золоте руно, втекла з ним до Греції, але через 10 років Ясон покинув її, щоб одружитися з дочкою короля Креона, й тоді Медея з помсти вбиває Креона, свою суперницю, своїх обох синів і себе.

Вистава „Медеї" в 1970 р. в „Плейгавзі" у Філядельфії та в дальших роках була мистецькою подією в українському театральному житті в Америці. Платівка допоможе познайомитися з українською Медеєю в першорядному виконанні актриси Віри Левицької тим людям, які не мали змоги побачити її на сцені. В записаних уривках, крім Медеї, виступають ще відомі актори: Марія Степова-Карпяк у ролі Няньки, Богдан Паздрій — Ясон, Євген Левицький — Післанець і Вартовий. Режисер і виконавець ролі Креона — Володимир Шашаровський, музичне оформлення з творів Е. Вареса, акомпаніямент Ю. Сухара, кольорові світлини з вистави „Медеї" — Ореста Вороневича. Запис звуку — „стіріо". Довгограйна платівка „Медея" є чи не першим такого типу виданням в історії українського театру поза межами України. Ціна альбому 5 долярів.

У Харкові зорганізовано першу школу побутової обслуги

Харків. — РАТАУ з 11-го березня повідомляє, що тут відкрито „перше професійно-технічне училище по підготовці спеціялістів служби побуту. Більш як тисяча юнаків і дівчат, які в ньому навчаються, опановують професії перукарів, радіомайстрів фотографів, закрійників-модельєрів та ін." В програмі навчання також є „основи виробничої естетики" та питання культури обслугування. В цьому році ця школа випустить яких 700 абсольвентів, які, як пише „Молодь України", почнуть працювати в сфері сервісу в міській та сільській місцевості". Чи і в якій мірі організація того роду технікумів вплине на покращання побутового обслуговування на Україні — покаже майбутнє, але під сучасну пору це обслуговування, як постійно підкреслюють відвідувачі України, є на низькому рівні і незадовільне.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 5.

Іссая Юсип, Дженнінґс	$ 14.00
С. Ярема, Ню Йорк	12.00
А. Бернадин, Джоліет	7.00
Д-р М. Логаза, Сиракюз	7.00
В. Мельник, Ст. Кетринне	7.00
Д-р П. Попадюк, Міннеаполіс	7.00
Ю. Фотій, Монтреаль	7.00
І. Луків, Ірвінґтон	5.00
Я. Андріїв, Рочестер	4.00
О. Зубик, Форд Ситі	4.00
Л. і І. Жук, Сомервілл	4.00
М. Кобель, Філядельфія	4.00
Р. Юшкевич, Детройт	4.00
Т. Валь, Рочестер	3.00
І. Вуцманюк, Едмонтон	3.00
М. Дудар, Детройт	3.00
Т. Зазуля, Ріґо Парк	3.00
К. Корралес, Бруклин	3.00
С. Кравченюк, Джерзі Ситі	3.00
П. Потапенко, Детройт	3.00
В. Цетенко, Лейк Парсіппані	3.00
М. Вабій, Детройт	2.00
С. Берник, Пукіпсі	2.00
М. Ворисюк, Стемфорд	2.00
М. Буцяк, Нюбурі	2.00
Д. Воловодюк, Ню Провіденс	2.00
Д. Вруський, Чикаґо	2.00
М. Гаврилюк, Джексон Гайтс	2.00
П. Гайва, Міннеаполіс	2.00
Д-р В. Галич, Супіріор	2.00
Д. Галущак, Еспаноля	2.00
О. Граб, Картерет	2.00
Б. Гриніцак, Глен Спей	2.00
Д-р Я. Н. Гелета Коледж Парк	2.00
В. Глова, Ню Брітейн	2.00
К. Гуральний, Ню Йорк	2.00
Михайло Данило, Боффало	2.00
І. Данилюк, Повтакет	2.00
І. Деркач, Чикаґо	2.00
В. Запаранюк, Ютика	2.00
Л. Е. Калинич, Ірвінґтон	2.00
Д. Кордуба, Мейплвуд	2.00
Е. Корпан, Стетин Айленд	2.00
М. Костишин, Линбрук	2.00
В. Кошман, Ютика	2.00
Л. Кучерська, Бруклин	2.00
С. Кухар, Лонґ Айленд Ситі	2.00
К. Липа, Вунсакет	2.00
О. Масаковська, Норт Арлінґтон	2.00
А. Масси, Джерзі Ситі	2.00
М. Мороз, Раквілл	2.00
М. Мочула, Пассейк	2.00
Ф. Недошитко, Шорґем	2.00
В. Новицький, Віллімантик	2.00
В. Паленґерик, Челсі	2.00
М. Патинок, Іст Гейвен	2.00
Р. Д. Пахолек, Вінтер Парк	2.00
М. Пендак, Баден	2.00
Г. Пенко, Чикаґо	2.00
М. Пікас, Боффало	2.00
Р. Погорецький, Асторія	2.00
Д-р Л. Рубінґер, Рочестер	2.00
С. Савицький, Мейплвуд	2.00
І. Савчин, Вреддок	2.00
І. Серант, Ню Йорк	2.00
Е. Скаскова, Адельфі	2.00
А. Слиж, Шіппенсбурґ	2.00
Д-р М. Фішер-Слиж, Канкакі	2.00
П. Слободян, Бруклин	2.00
П. Соломко, Чикаґо	2.00
О. Стеткевич, Ріґо Парк	2.00
М. Сухоручкіна, Ірвінґтон	2.00
о. В. Танчак, Ню Брансвик	2.00
В. Терлецький, Дірборн	2.00
І. Терлецький, Піттсбурґ	2.00
П. Терпляк, Амстердам	2.00
М. Тимків, Філядельфія	2.00
І. Толочиний, Іст Стронбурґ	2.00
А. Тхір, С. Гадлей	2.00
Ю. Федечко, Коламбус	2.00
А. Федорук, Ленкестер	2.00
М. Фицик, Форд Ситі	2.00
С. Фурманюк, Чикаґо	2.00
Й. Чайківський, Вотерфорд	2.00
Т. Школяр, Ірвінґтон	2.00
М. Шкотута, Ірівілл	2.00
Н. Юречків, Торонто	2.00
М. Яремко, Ріджвуд	2.00
П. Водпаренко, Елизабет	1.00
М. Децик, Пукіпсі	1.00
О. Дмитришин, Міннеаполіс	1.00
Г. Доскоч, Торонто	1.00
М. Коба, Рочестер	1.00
П. Мазур, Валлінґтон	1.00
В. З. Мир, Філядельфія	1.00
Н. Міць, Стов	1.00
А. Моралевич, Денвер	1.00
І. Полянський, Елизабет	1.00
В. Припін, Філядельфія	1.00
Й. Халопінський, Саґінав	1.00

ЛИСТА, Ч. 6.

Р. Мандрусяк, Савт Орандж	$ 20.00
І. Невара, Вайлдвуд Крест	12.80
Д-р Я. Очеретько, Ню Йорк	12.00
Ю. Т. Васлей, Піттсбурґ	10.00
Д-р О. Гудзяк, Сиракюз	10.00
В. Ватринчук, Честер	7.00
П. Голик, Клівленд	7.00
Д-р І. Дутко, Детройт	7.00
М. Кічула, Філядельфія	7.00
Д-р Т. Новосівський Раквілл	7.00
В. Ардиковський, Коламбія	5.00
Г. Чорній, Вінніпеґ	4.50
Е. Вялий, Бронкс	4.00
М. Таран, Накс	3.20
М. Водиар, Спрінґ Веллі	3.00
І. Борисенко, Пеорія	3.00
П. Вільшинський, Юніон	3.00
В. Ганицький, Боффало	3.00
Е. Держко, Еддісон	3.00
І. Дорожовський, Монтреал	3.00
П. Карпів, Маспет	3.00
Й. Міщук, Клівленд	3.00
М. Рикуха, Пассейк	3.00
І. Струк, Філядельфія	3.00
С. Федюк, Ню Йорк	3.00
Т. Береза-Сенета Ню Гейвен	2.30
М. і О. Амброзюк, Міннеаполіс	2.00
А. Валко, Парма	2.00
І. Баратяк, Спрінґфілд	2.00
о. П. Вахнівський, Гошен	2.00
В. Везко, Міддл Віллидж	2.00
С. Вемко, Томс Рівер	2.00
С. Вірзул, Мт. Клеменс	2.00
П. Врублівський, Довнерс Гров	2.00
С. Горбач, Коґовз	2.00
В. Гнідь, Сомервілл	2.00
І. Грицковян, Боффало	2.00
В. Гук, Лонґ Айленд Ситі	2.00
Я. Гусак, Елизабет	2.00
П. Гадач, Філядельфія	2.00
Й. Гелети, Вервік	2.00
М. Гуральна, Ню Йорк	2.00
І. Давидюк, Гаґерставн	2.00
Н. Демчер, Паттсвілл	2.00
В. Дмитришин, Кларк	2.00
В. Дмитрів, Вест Айсліп	2.00
О. Дячишин, Ляшін	2.00
М. Завіський, Боффало	2.00
М. Зопко, Ст. Пітерсбурґ	2.00
І. Зурак, Вудгейвен	2.00
В. Камінський, Парма	2.00
Б. Кандюк, Джексон Гайтс	2.00
А. Качарай, Ню Йорк	2.00
П. Кобас, Саґінав	2.00
В. Ковальський, Сідер Гров	2.00
І. Козяк, Чикаґо	2.00
П. Корейко, Річмонд Гилл	2.00
О. Крамарчук, Елмгурст	2.00
М. Кулинич, Геброн	2.00
П. Кучкуда, Сідер Гров	2.00
о. Н. Литваковський, Ґері	2.00
С. Микитюк, Монтреаль	2.00
П. Назарійчук Флорал Парк	2.00
П. Орлівський, Монтреаль	2.00
В. Пирський, Філядельфія	2.00
М. Попель, Чикаґо	2.00
М. Попович, Тавнтон	2.00
Л. Придаткевич, Овенсборо	2.00
П. Рижевський, Чикаґо	2.00
К. Сеник, Йонкерс	2.00
В. Слободян, Детройт	2.00
Е. Сопрун, Філядельфія	2.00
М. Соханівський, Едмонтон	2.00
Я. Сохоцький, Парма	2.00
Е. Ступарек, Лорейн	2.00
А. Сукосе, Атлантік Ситі	2.00
В. Терещук, Нюарк	2.00
І. Тріщук, Рочестер	2.00
Г. Український, Елизабет	2.00
І. Ходак, Савт Орандж	2.00
В. Хома, Бікон	2.00
В. Хоптяний, Філядельфія	2.00
Д. Хухра, Керґонксон	2.00
О. Шарван, Глен Спей	2.00
В. Юрків, Гарфілд	2.00
інж. В. Яворський, Нюарк	2.00
І. Ямрозик, Джексон Гайтс	2.00
І. Верещак, Геркімер	1.00
П. Гулевич, Лос Анджелес	1.00
А.Ківюк, Вайтстовн	1.00
В. Кравчук, Ірвінґтон	1.00
М. Курляк, Боффало	1.00
І. Лакуста, Сейр	1.00
М. Патроник, Гейзел Крест	1.00
Г. Соттон, Томс Рівер	1.00
С. Турчин, Чикаґо	1.00
Б. Шарий, Луісвілл	1.00
Г. і М. Шапло, Детройт	1.00
І. Яковенко, Ютика	1.00
Й. Роік, Едмонтон	0.50

„Не называйце нас братамі!"

Лондон, Англія. — У білоруському релігійному журналі „Божым Шляхам" ч. 6 з 1972 року надруковано замітку Я. Жарнави під таким наголовком, яку в скороченні подаємо в перекладі на українську мову:

У наш ДП-табір приїздила жінка із сусіднього табору. Спершу приїздила з чоловіком і з синами-підлітками. Хто вона була, я не знав.... Згодом її чоловік захворів, і жінка приїздила сама. Одного разу ми розговорилися на вокзалі. Виявилося, що вона приїздила вимінювати різні товари, і не до сестри, чи рідні. Вона сказала: „Ми раніше жили в одному таборі і разом виходили на працю. Біда нас зблизила: коли вони щось дістануть, то діляться з нами, а ми — з ними. Так було, доки не захворів мій чоловік. Тепер вони мені допомагають. Вони білоруси, а я українка, але ми дружимо". На мої слова „А я думав, що ви сестри", вона відповіла: „Коли хтось бажає комусь допомогти, так не обов'язково треба бути сестрою". Такі розумні слова сказала та українка. І я завжди про неї згадую. Та ось, читаю російську пресу й бачу, що вони на кожному кроці називають білорусів братами, з тією тільки різницею, що росіяни опорожнюють білоруські торби, а наповнюють свої. Присилають нам свої книжки, накидають нам свій театр, свою мову — з кривдою для наших культурних закладів. Тому й хочеться закричати могутнім голосом:

„Не називайте нас братами!" Нехай наші фонди йдуть на наші публікації, а не на ваші. Тим часом, наші книжки виходять накладом в 2 000 примірників, а російські в 200 000! — коли треба б видавати навпаки. Ваше „братерство" таке, що творите з нас невільників та яничар.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКЦ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

в'ю з автором. Наприклад, Владика В е л ичковський згадує, що під час другого процесу головним закидом проти нього було написання ним брошури „Історія чудотворної ікони Богородиці Неустанної помочі". В цій праці, говорив Владика Василь, я хотів вияснити на практичних прикладах з життя, що люди без віри є поганими громадянами. Я згадав дійсний приклад про те, що в одній львівській фабриці викрито зловживання і крадіжки на мільйони карбованців. Виявилося, що це вчинили невіруючі люди, бо релігійна людина боїться Бога і, здійснюючи Божі заповіді, не допускається таких злочинів. За такі погляди звинувачено Владику Василя, буцімто він очорнює совєтську дійсність і оплюгавлює цілу систему.

Під час процесу, — розповідав далі Кир Василь, — суддя і прокурор насміхалися з моєї душпастирської праці і мого служіння в хаті. Одна жінка, присутня в судовій залі, не витримала і голосно заявила: „Поводитеся дуже погано. Вас також не мине Божа кара!" — „За якийсь час, як я вже сидів у тюрмі в Комунарську, — продовжує Владика, — прокурор нагло помер: сидів за столом, і вже не встав. Також суддя, що ще був молодим і здоровим, помер за короткий час. Вістка про ці два випадки потрясла цілим Львовом".

На запитання, що було найважчим досвідом Кир Василя під час ув'язнення, він відповів:

„Моїм найважчим переживанням під совєтським режимом було те, що я не міг нормально здійснювати свої душпастирські о б о в'язки. Потреби наших вірних були великі. Як можна було їх легковажити? В межах можливости я завжди намагався служити Святу Літургію та уділяти святих Тайн. А це було подвійно небезпечно: якщо органи поліції були б це відкрили, мені грозило збільшення присуду. Нагляд ставав щодалі суворішим, і не раз я рискував, чи взагалі зможу давати яку б то не було духову допомогу своїм вірним".

Церква, що боронить національну субстанцію

Руджері з'ясовує теперішні форми підпільної діяльности і організації Української Католицької Церкви, характеризує наставлення її вірних, вияви своєї релігійности й опору режимові. Крім вивчення різних джерел і документів, автор цитує у цій справі опінію дослідників сучасного положення Церкви під комуністичним режимом.

Проф. В. Маркусь з римського американського університету Льойолі, з яким Руджері мав інтерв'ю, висловився так:

„В даних умовах католицька релігія українського обряду під Совєтами стала явищем, дещо подібним до мусулманської релігії. Не маючи підтримки в інституційній церкві і без виразної та публічно визнаної ієрархії вона набрала характеру певного культурно - морального наставлення; релігійність в Західній Україні пов'язалася з національним почуттям відрубности, для якого церковні обряди, що часто зберігаються в родині і приватно, мають однаково релігійну і національно-культурну вартість. Власне це найбільше непокоїть совєтський режим. До часу, поки релігія в Україні зберігає національні вартості, русифікаційна політика Москви зустрічається з поважним опором. Тут релігія і національні почування зводяться до спільного знаменника. Ось тому режим однаково переслідує католицьку релігію та український націоналізм".

Автор статті в „Дженте" згадує також про нинішні перипетії східньої політики Ватикану, пов'язуючи спроби наближення між Ватиканом і Сходом із останніми заборонами Курії українцям оформити власний синод і прийняти конституцію своєї Церкви. На запитання, „в чому полягає різниця, чи Українська Католицька Церква матиме або ні свого окремого Первоієрарха, що був би посередником між українськими єпископами і Папою", проф. Маркусь відповів репортерові „Дженте":

„Різниця дуже істотна. Формально зліквідована в Україні, наша Церква продовжує своє існування в решті світу, і, поки вона має свій окремий духовний провід, її помісність і автономія та обрядові традиції залишаються незмінними. А все це є необхідною передумовою для її перетривання, бо інакше вона стане агрегатом вірних, призначених на те, щоб розплистися в латинському католицькому морі. Це і є те, чого властиво бажає Совєтський Союз. Комуністам не залежить на тому, що українці на Заході приймуть латинський католицизм, але їм залежить, щоб вони не мали власної національної Церкви, яка могла б стати пунктом притягання також для українців у батьківщині. До часу, поки існує окрема Українська католицька Церква східнього обряду, Москва боїться, що її політика асиміляції України може завжди зустріти опір".

У дальшій розмові проф. Маркусь висловив італійському журналістові побоювання, що ціною зближення між Ватиканом і Сходом може бути Українська Католицька Церква. Совєтські кола, а разом з ними і чинники Московської патріярхії ставлять дві п е р е думови зближення з Ватиканом: визнання Ватиканом за доконаний факт ліквідації унії в 1946 р. та зредукування амбіцій українців - католиків за кордоном на помісність, включно з їх повним включенням у Римо - Католицьку Церкву. Українці цього свідомі і тому готові на довгі роки самооборони.

Як приклад цієї самооборони на найвищому щаблі, Руджері наводить драматичний виступ Блаженнішого Кир Йосифа і подає довгі цитати з його промови перед Папою на Папському Синоді. Цей виступ про „гори трупів і ріки крови" та про те, що наша Церква стала „перешкодою для ватиканської дипломатії" починає зрушувати сумління світу. Він став пересторогою для багатьох, доказом чого є і подібні статті, як Джованні Руджері в „Дженте".

Інж. Омелян Граб переобраний на голову Перт-Амбойської Округи УНС

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Округа на чисто зросла на 11 членів. Багато праці вложено у переведення стейтового Союзового Дня, за що він подякував всім тим, які до успіху причинилися. В Дискусії над звітом взяли участь: Іван Рачинський, Дарія Оріховська, Михайло Захарко, Теодор Трензелюк та інж. Володимир Янів.

Мґр Уляна Дячук у своїй доповіді дала перегляд організаційних здобутків та фінансового росту цілого УН-Союзу, підкреслюючи братсько - допомогову працю, та просила піддержки праці Централі й Відділів УККА.

Степан Гавриш поінформував про організаційні досягнення Округи, висловлюючи признання за кращі осяги Відділам: 349 — секретар Михайло Захарко, ч. 155 — секретар Михайло Фединишин, ч. 372 — секретар Йосиф Ярема, ч. 353 — секретар Дарія Оріховська і ч. 209 — секретар Стефан Матлага.

За здобуття 25 і більше членів нагороджено золотими зірками двох членів Клюбу Заслужених Союзовців: Михайла Захарка за здобуття 30 членів і Михайла Фединишина за здобуття 27 членів.

По закінченні вибору Управи інж. Омелян Граб подякував всім за довір'я й закликав до посиленої діяльности в біжучому році. Інж. Володимир Янів подякував УНСоюзові за п о ж е ртву олівців, книжкових обгорток і календарів для місцевої Школи Українознавства та поінформував про заплановані акції для протестаційного відзначення 40-ліття великого голоду в Україні й про підготову до Фестивалю Українців стейту Ню Джерзі в червні 1974 р.

УКРАЇНСЬКА РАДІОГОДИНА В ЛЯ ПРЕРІ

Монтреаль. — Майже 20 років французька радіовисильня в Ст. Боніфасі, Квебек, передавала програми для українців, але тепер припиняє цю корисну діяльність. Радіовисильня СК-СБ переходить під контролю СіБіСі, яка не дає дозволу на українські авдиції, проти чого вже запротестував КУК. Доки справа буде вирішена, вже можна слухати українські авдиції під назвою „Голос Рідного Краю". з радіовисильні у Портедж ля Прері, на хвилях 920 метрів. Програму надається кожної неділі від 2 до 3-ої г. по полудні.

УДОСКОНАЛЕНИЙ „ЗАПОРОЖЕЦЬ"

100 000 пасажирських автомобілів легкого типу під назвою „Запорожець" має випустити в Києві автозавод у 1973 р. Метал для цих авт постачає „З а п о ріжсталь". У минулому році на заводі здійснено деякі перебудови, поширено фарбувальний цех, бо раніше за рік там могли фарбувати тільки 75 000 автомобілів. Авто марки „Запорожець", більш удосконалене, відоме не тільки в Україні чи СССР, його купують у Болгарії й Чехо - Словаччині.

Перший Список Датків
ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
визначного громадського діяча, педагога-виховника і одного з ідеологів української виховної дії поза Україною

сл. п. мґр-а Зенона Зеленого

що їх склали на фонд закінчення Енциклопедії Українознавства, яку видає Осередок НТШ у Сарселі, Франція:

по 100.00 дол. — 1. Марія і Ольга Зелені $100.00

по 50.00 дол. — 1. Олена і Євген Борисн, 2. д-р Василь і Ярослава Кінасі, 3. Марія і Дмитро Марущаки, 4. Андрій і Софія Хараки $200.00

по 30.00 дол. — 1. Т. Горохович $ 30.00

по 25.00 дол. — 1. Мирослав і Марія Бігуси, 2. Ростислав Зелений, Віндзор, 3. Крайова Пластова Старшина, Канада, 4. Курси Українознавства ім. Гр. Сковороди, 5. Євгенія і Володимир Москалюки, Дітройт, 6. д-р Кость Паньківський, 7. Люба і Михайло Пежанські, 8. Попадюк Володимир, Чикаго, 9. д-р Зенон Храпливий, С. Люїс $225.00

по 20.00 дол. — 1. Лідa Боднарук, 2. Б. Голинський, 3. Н. Закидальська, 4. д-р Ю. Зелений, Рідикю, 5. Н. Косевич, 6. Орися Луцька, 7. Іван, Дарія і Орися Нагніти, 8. Богдан Паук, 9. Об'єднання Українських Педагогів ЗСА, Централя, 10. М. і Я. Ребрики, 11. М. і А. Слободяни, 12. М. і Ю. Сапри $240.00

по 15.00 дол. — 1. Боднар Марта, 2. Адв. Б. Доліщний, 3. д-р Т. Б. Дзюбановський, 4. Рома Паук Свитман, 5. Х. і Ю. Навроцькі $ 75.00

по 10.00 дол. — 1. Надія та інж. М. Антонишин, 2. Іванна Бриґідер, 3. Андрій і Галина Бугелі, 4. В. Вацик, 5. В. Верига, 6. д-р Р. Гавриш, 7. Ст. Гуляк, 8. О. і Т. Закидальські, 9. В. Ом. Зобнів, 10. Б. Кальба, 11. Р. і О. Ковалики, 12. Н. Когуська, 13. мґр. Марія Ковбсар, 14. Р. і О. Копачі, 15. М. Малецький, 16. Євдокія і Дмитро Михайлюки, 17. мґр. Т. Ординець, 18. І. Падик, 19. Рейя і Анатоль Петлюхи, 20. Богдан Підгайний, 21. Саламон Омелян, Віндзор, 22. С. Піцюра, 23. Попель Лев, 24. Яр. Слободян, 25. д-р Б. і мґр. А. Стебельські, 26. В. Тивонюк, 27. Укр. Кан. Леґіон ч. 360, 28. Я. і М. Хархаліси, 29. Д. і М. Цибульські, 30. П. і І. Шкільники $300.00

по 5.00 дол. — 1. о. Ю. Боднар, 2. Л. Вахнянин, 3. Люба Витоник, 4. П. Гнижка, 5. Я. Козловський, 7. Пасій, 8. мґр. Іван Скрипчук, 9. д-р О. Яворський $ 45.00

Разом 71 датків на суму $1,215.00

Дальші датки на Фонд Енциклопедії Українознавства НТШ для вшанування Покійного сл. п. мґр-а Зенона ЗЕЛЕНОГО можна пересилати на адресу:
Patronat N.T.SH. c/o PLY Co-op Ltd.
768 Queen St. W., Toronto 3, Ont., Canada

У КЕРОВАНОМУ КОМУНІСТИЧНИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ЧІЛЕ зростає інфляція з неймовірною швидкістю. У минулому місяці кошти прожитку в Чіле зросли були на понад 4 відсотки, а беручи від початку цього року — вже на 14,9 відс. У минулому 1972-му році кошти прожитку в тій країні зросли аж на 163,4 відс.

Балтійські народи протестують проти порушування прав людини у Прибалтиці

Ню Йорк. — Об'єднання балтійських організацій в ЗСА „Балтійський Апель До Об'єднаних Націй" (БАТУН) переслано на адресу Комісії Прав Людини, яка відбуває свою сесію в Женеві, меморандум в справі порушування прав людини в СССР, а зокрема в республіках Прибалтики. У меморандумі подана широка арґументація того, як в СССР систематично порушується Конвенцію про виеліминування всіх форм расової дискримінації шляхом поширювання ідей про вищість російського народу. Одночасно автори меморандуму вказують на факти дискримінації, коли йдеться про політичні права меншостей. В доказ правдивости арґументів, в меморандумі наведені цитати промов та писань Брежнєва та інших совєтських достойників, де завжди говориться про першість російського народу і його „героїчні досягнення", а промовчується всі інші не-російські народи.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН СТАНІСЛАВИШИН — член УНС Відд. 270 Б-ва св. Івана Хрестителя в Джерзі Сіті, помер 22 лютого 1973 р. на 87 р. життя. Нар. в Рогатині і став членом УНС в 1933 р. Полишив у смутку синів: Франка і Андрія, 3 дочки і 5 внуків. Похорон відбувся 26 лютого 1973 р. на цвинтарі св. Петра в Статен Айленд, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Островський секр.

АНАСТАЗІЯ ЛАВА, членка УНС 39 Відд. Т-ва Українська Січ в Сиракюзах, Н. Й. перла 9 січня 1973 р. на 89 р. ж. Нар. в Україні, і стала членкою УНС в 1932 р. Полишила в смутку 3 дочки з родинами. Похорон відбувся 11 січня 1973 р. на цвинтарі Кат. Церкви св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

АННА ЧЕРВІНСЬКА ДУКРИН, членка УНС Відд. 96 Т-ва св. Івана в Піттсбурґу, померла 13 лютого 1973 р. на 78 р. життя. Нар. в Ворщовицях, пов. Перемишль і стала членкою в 1948 р. Полишила в смутку: Катерину, Петра, Міллдред, Марію, Івана Анну і внуків. Похорон відбувся 17-го лютого 1973 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Балдвін Боро, Піттсбурґ Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ГЕЛЕНА М. ФЛУНТ, членка УНС Відд. 100 Т-ва ім. Т. Шевченка в Гари, Інд. померла 4 березня 1973 р. Нар. в Дрогобичі і стала членкою 1961 р. Полишила у смутку дочок: Дарію, Ірину, Марію, Надію, Ванду і сина Романа. Похорон відбувся 7 березня 1973 р. на цвинтарі св. о. Николая в Елмвуд Рівер Гров, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Андрій Цебак, секр.

АННА ГАЛИЦЬКА, членка УНС 236 Відд. Т-ва „Вільні Козаки, в Сейр, Па. померла 24 лютого 1973 р. на 75 р. ж. Нар. в с. Велике Поле, пов. Сянік і стала членкою УНС в 1925 році. Полишила у смутку 5 дочок: Розу, Анну, Олену, Ольгу, Розалію і 3 синів: Івана, Михайла і Семена. Похоронено на українському цвинтарі в Сейр, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

АНДРІЙ ДУМА — член УНС Відд. 458 Т-ва ім. С. Петлюри в Гамільтоні, Онт., помер 8-го лютого 1973 р. Покійний нар. в 1920 р. в Зах. Україні і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Марію сина Тараса, дочки Любу і Нілю та внука. Похорон відбувся 8-го лютого на цвинтарі Голи Сепулче в Гамільтоні, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МАРІЯ ЗАВІСКА, членка УНС Відд. 304 в Боффало, Н. Й., померла 27 лютого 1973 р. на 67 р. ж. і стала членкою УНС в 1941 році Нар. в Боффало, Н.Й. і стала членкою УНС в 1941 р. Полишила у смутку чоловіка Михайла, дочки Дороту, Анну; сина Михайла і внуків. Похорон відбувся 3 березня 1973 на цвинтарі Мт. Олівет в Тонованді, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Гнатик, секр.

МАРІЯ ВАНДА ШАШОВСЬКА, членка Відд. 243 Т-ва св. Михаїла в Чикаґо-Вест Пуллман, Ілл. померла 6-го березня 1973 р. на 54 р. ж. Нар. в Чикаґо, Ілл. і стала членкою УНС в 1937 році. Полишила у смутку чоловіка Генрі і синів Рона і Генрі. Похорон відбувся 10 березня на цвинтарі в Чикаґо.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

МАТИЛЬДА ГУП — членка УНС Відд. 280 Т-ва св. Івана Хрестителя в Янґставн, Огайо, померла 28 лютого 1973 р. на 58 р. ж. Нар. в Піттсбурґу, Па. і стала членкою УНС в 1939 р. Полишила в смутку чоловіка Елвуд і сина Фредерека. Похорон відбувся 3 березня 1973 р. на цвинтарі Ґрін Гевен Меморіял Парк в Канфілд, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

ЮЛІЯ ГУРНЯК — членка УНС Відд. 146 Т-ва ім. Івана Франка в Детройті, Міч., померла 27 лютого 1973 р. на 81 р. ж. Нар. в Україні і стала членкою УНС в 1934 р. Полишила в смутку 2 дочки: Марію, Гелену; два сини Степана і Теодора та 6 внуків. Похорон відбувся 3 березня 1973 р. на цвинтарі Оливна Гора в Детройті, Міч.

Вічна Їй Пам'ять!
Г. Корбяк, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6903. Обманницькі ловці золота — згину ли

Слухай моїх останніх слів! Відступись набік — або мої люди вб'ють тебе!

Раптом — із тіней джунґлі...